

СВОБОДА

LIBERTY

Чаєсь для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союзу“.

Рів XV. Нью Йорк, Четвер, 21-го Падолиста 1907. Число 47. Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, November 21, 1907. No. 47.

ВАЖНЕ! ВАЖНЕ! Русно-Народний Союз в Америці приймає в місяцю Новембрі і Децембрі с. р. нових членів від 16 до 35 літ без вступного а від 35 до 40 літ за половину вступного.

Дано від гол. Уряду Р. Н. Союзу в Джерси Ситі, Н. Дж. дня 1. Окт. 1907.

Н. Кирчів предс. А. Шаршонь нас. С. Ядловский фінанс. секр. Т. Лабовский рекорд. секр.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Октобер 1907.

В. 119. Варга Іван, ум. 11 Септ.	1000.00
В. 56. Олексая Ізидор ум. 19 Септ.	1000.00
В. 33. Заприлюк Михайл ум. 29 Юлія	1000.00
В. 43. Бараняк Лука ум. 13 Септ.	1000.00
В. 5. Коско Михайл ум. 19 Октобра	1000.00
В. 63. Бобак Андрей муж члєвквині Антоніна ум. 30 Юлія	400.00
В. 39. Рудий Ева ж. ч. Антонія ум. 18 окт.	400.00
В. 152. Костура Ю. м. ч. Анни ум. 23 септ.	400.00
В. 62. Гажа Дмитро невилічима слабість	100.00
В. 24. Зіга Стефан, невилічима слабість	100.00
Разом	6.400.00
Платня гол. урядників за Октобер	165.00
Адміністрація Союзу за Окт.	61.79
Платачі квивочка для Р. Н. С	109.50
Експрес від розсади 11.000 статутів	89.40

Весь розід виносить 6.825 69
 Розмет платить 7959 членів на ціле посмертне (кождий по 82 центів) і 760 членів на пів посмертного (кождий по 41 цнт.). Крім того кождий член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Фонд Резерв. по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Ф Відних по 1 цнт.
 Член на ціле посмертне платить 96 цнт. а на половину посмертного 55 цнт.
 К. Кирчів, предсідатель. С. Ядловский, секретар.
 А. Шаршонь, касієр.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Падолист.	
21	Ч. Михайла Архіст.
22	П. Олисофора
23	С. Ераста, Орес.
24	П. 22. Мія, Вікт.
25	П. † Іосафата
26	В. † Іоана Злат.
27	С. † Філіпа апост.

— Тепершня адреса Преосв. епископа звучить:
 Rt. Rev. S. S. Ortynsky,
 Greek catholic Bishop,
 1105 N. 63 Street,
 Philadelphia, Pa.
 — Подаю до відомости усім интересованим, що моя тепершн на адреса звучить:
 Rev. N. Pidhoreckyj
 1105 N. 63 Str.
 Philadelphia, Pa.
 — Страйк телеграфістів програє. По тримісячній боротьбі телеграфісти на мітингу, який відбув ся в четвер, дня 14-го с. м. порішили вернути до праці. Дякують що до віддєлякня страйку була незвичайно горяча. Велике число було готових страйкувати дальше, однак незначна більшість, що не мала у жєсредств до житя опера ся тому. Богато телеграфістів компаній не хочуть приймати назад до праці кажучи, що не гадають відправляти скебів, які помогли їм до зломаня страйку.
 — В місті Columbus, O. заінокорпорувала ся фірма Buckwelder Airship Co. з капіталом 20

тисяч доларів. Задачаю фірми є виробі балонів і перевоженє на них пасажерів. Отже тімшо ся незадовго в стейті Огайо будемо мати воздушні, балоніві трамваї.
 — Як читасмо в львівськїм „Руслані“ вївах дня 1-го падолиста с. р. о. Лев Сембратович, сотрудник архикатедральний зі Львова до Америки, де має обняти руску парохію в Філадельфії, Па. — Разом з ним поїхали два дячки-бурсаки.
 — Щоб зарадити браковні лотівки по ню йорських банках сими днями прийшло тут з Англії і Німеччини 8.000.000 дол. в золоті а крім сього сподіють ся еше дальших 10.000.000. Буде отже чим платити.
 — Недалеко Riggins, Ark., в наслідок зле уставленої зворотниці збив ся поїзд товарний з особовим. Пять людей згубло на місці, 20 тяжко поранених. Жєлізничі катастрофи починають так часто повторювати ся, що уже зовсім не будять здивованя. Протівно, незвичайно дивним виглядає, як пройде день і ніхто не поніє смерти підчас жєлізничої катастрофи. Людське житє в Америці є дешеве...
 — Печальність уряду. В послїдну недєлю прибуло до Нью Йорку двацять двох Болгарів. За пару дєш по їх приїзді іміграційний інспектор настрашав ся, чи они припадково не прибули яко законтраковані робітники та з великим трудом удало ся йому їх відшукати. Показало ся, що они суть цілком без задєляти. Колиб уряд був переконан ся що они приїхали тут за контрактом, сейчас відіславоб їх з поворотом до краю. Позаяк однак до тепер не мають роботи „лечаливий“ уряд зіставив їх в спокою — бо се вже уряд нічо не обходить, чи они будуть мати що їсти чи ні.
 — В поблизу місточка Necerazi, Ariz. наступила експлозія двох вагонів порохо. Десятьох Мєксиканців, що находили ся в поблизу пошарпало в куєні, а пілья жєлізничий знищено на величїм просторі.
 — В фабриці La Belle Iron Works експлодуєав паровий котел в локомобілі, в наслідок чого п'ятеро робітників понєсло смерть на місці а трєх тяжко покалічено.
 — В місті Spokane, Wash. видав судія варант на арештованє 187 салюністів, які проти права мали в недєлю „відчинєні салюни“.
 — Відтиски пальців замієць підпису завів Postal Savings Bank в Манїлі для людей, що не уміють писати. Доси уживано відтиски пальців лише до розпізнаваня злочинців, о скілько ті були на стілько небережні, що „працювали“ без рукавичок і полишали по собі слїди своїх пальців. Згаданий банк завів тепер дуже простий спосіб. Замієць власноручного підпису велить тим, що не знають штуки писаня, на книжочці каси ошадности витискати у відповіднім місці слїд великого пальця.
 — Посрамленіє кацапів перед судом. В повітовім суді у Львові відбула ся оноді розправа проти п. Алексея Геровского, суд. авскультата з Черновець, обжалованого о. Давидяком за ударєне его п'єстуком в лице на кацапскім вічу в львівськїм „Народ. Домі“ дня 15-го липня с. р. Обжалований признав ся цинїчно до вини і на представленє судїї не хотів перепросити о. Давидяка. Розправа закінчила ся за судом п. Геровского на шість тижнів строгого арешту. Трєх інших обжалованих, дра Вергула, дра Яворского з Київа і дра Черлючакєвича (всі кацапи) з Перемишля увільнено, бо о. Давидяк відступив від жалобв проти них.
 — „Русскій клуб. „Галичанін“ доносить, що пять кацапских послів в державній радї: др Марков, др Глєбовицкий, Курілович і о. Давидяк мають залучити ся в одєн русскій клуб. Новий сей клуб буде репрезентувати очевидно Москалів, яких в цілій Австрії нігде нема, а з Галичиною будуть мати тільки спільного, що дістались до парламенту завдяки голосам збаламученого українського люду.

— Уступки для Русинів. Відєньскій дописуватель Кугєга Іованск-ого доносить, що на засіданю польского кола прийато до відома домаганя руск. клубу: 1) Утворєне двох нових кафедр на львівськїм університеті для хемії (др. Горбачевский з Праги) і права римского, торговельного і вексельного (др. Зобнів з Загреба). 2) Іматрикуляція (вписи) в латинськїм язичі, вписи і дисциплінарне поступованє в польскій і рускій мові. 3) Піротєчна інституція для сєлян Рїльничий банк з основним капіталом з мільйон корон, правитєльство має взяти під розвалу. 4) Субвенція для „Просєвітї“. 5) Управильненє справи урядової мови в громадах. Крім того — як доносить Куг. Ів. — бар. Бєк (австр. президент міністрів) заявив охоту посередитєня в згоді обох сторін в справі соймової виборчої реформи. Зміна в поведєню адміністративних властей дотичить всіх сторонницїв.
 — Поворот емігрантів. До Рєки приїхало оноді поверх боо угорських емігрантів, вертаючи назад з Америки. Як доносить N. fr. Presse емігранти оповідають страшні різи зі свого житя в Америці, де кипить боротьба против тростів і картелів. Заробитні відносини такі невідрадні, що наші пришеєці, яких вже перше приймали там нерадо, приневолєні гурмами покидати Америку. Замітна річ, що рівночасно з поворотом угорських емігрантів виїхало до Америки два рази тільки Італїанців та Еспанців.
 — В Pleasant Home, Man. Канада, відбуде ся 16 с. м. аматорське представленє „Сватанє на Гончарівці“, котре відіграють тамошні фармери. Се перше представленє на канадській Україні, котре буде відігранє силами фармерскими. Думаємо, що сей крок фармерів з Плезант Гом заохотить і других фармерів по інших місцевостях.
 — Як нам доносять з Вінніпєгу, Кан., то Василь Головацкий, теперішній голова читальні ім. Т. Шевченка в Вінніпєгу як також проводир соц. партії, дав ся викропити сими днями на попа. Посвяченя довершив „єпископ“ Макарій. Головацкий має їздити по кольонїях і організувати нові парафії. В слїд за Головацким хоче викропитись ново прибувший Павло Крат.
 — Чим покарав Бог Адама? Відомий німєцький письменник Петро Розєггер оповідає в час. „Heimgarten“ таку правдиву анекдоту: „Я говорив з одним катихетом про те, як діти понимають біблїю. Катихет оповів мені: На годичї релїгії питаю хлопчика, як Адам згрїшив в

раю? Відповідь: „Адам згрїшив в раю, бо зїв яблєко, яке Бог заборонив йому їсти“. „А хто привів Адама до сєго грїха?“ Відповідь: „Ева“. Я поправляю: „Ва властвиво пі, моя дитино, зворїє вуж. А як Бог покарав Адама? Відповідь: „Бог покарав Адама, бо — тут хлопчик затяв ся. Але підносить руку восьмилїтна дівчинка і просить ся: „Я скажу“. „Но скажи ти мені: яку кару наложив справедливий Бог на несудухняного Адама? Дівчинка: „Адам муєв ожєннити ся в Евою“.
 — Найціннїша прикмета в жєнщині. Яку прикмету ліните найбільше в жєнщині? Таке питанє розіслала до кавалєрів найпопулярнїша льондоньска часопись „Tit Bits“. Наспїло 17.800 відповідей. Одні цїнять в жєнщині красу, інші доброту (нечисленні), ще інші мовчальність. Але ті кавалєрскі ідеали не є загальні. Ідеалом кавалєрского євїта є зовсім инша прикмета. На 17.800 рєспондєнтів 16.000 уважає найціннїшою прикметою у жєнщини — знанє варєня.
 — Фотографованє на віддал. З Берліна доносять, що оноді зрєблено там з успіхом пробу переносєня при помочи бездротного телеграфу фотографічних знімок між Парижем а Берліном. Пробу перевєдено між рєдакціями „Local Anzeiger“ і парїєської „Illustration“. З Парижа перєслано фотографію президента Фалїєра, з Берліна німєцкого цєсаря. Обі знімки удали ся знаєменито.
 — Звїсний зі своїх подвигів „єпископ“ Сєрафим в Вінніпєгу в Канаді почав видавати тижневник „Православїє“. Від коли є знана штука друкарєка, то певно такого оргїналу як „Православїє“ ніхто еше не бачив. Часопись друкує ся на одній сторонї паперу черенками рїжного сорта, величини і типу, та як судити після усіх признак, то мабуть сам „єпископ“ бавить ся в наборщїка. Де бракує єму руських черенок, то там він помагає собі латинськими, грєцькими, або навіть і такими, що не їстнують в ніякій ортографії. Сам змїєт „Православїє“ складає ся з самих оголошенїв в роді слїдуючого: „Вєб православыє ХРїстїяне бязаны послать доларъ на „Православїє“... Ортографія, язів і стилє стоять в явній вїдні зі всіми людськими мовами цілого євїта.
 — Як доносять нам, то в Shelton, Conn. в суботу, 9-го Новєм. відбуло ся весїє у одного Русина з Угорщини. Около 11 тої в ночи счинив ся рух на улиці перед домом, де було весїє. Полїція влетїла до дому весїельного і арештувала двох людь. За до арештованї не знали, аж донєрва пізнїше довідали ся, що на улиці лєжав 19-лїтний Поляк

з підрізаним горлом, який по 4 мїнутах помер. Підозривають одного Русина, іменем Николай Микита. Чи він поповнив се убїйство поки що годї знати. Се покаже слїдство.
 — Пригода Американця в Київї. Представник одної американської фірми, якийсь Грїє прибув в интересах фірми до Київа. Зараз того самого дня вибрав ся вечером на вечеру. Коли вертав до готєлю, напало на него на Бібіковскім бульварі кількох опришків, котрі повалили його на землю і забрали йому годинник та 630 рублів. Охолонувши зі страху, Американець звернув ся з жалобою до найближшого поліціанта. А що вмів тільки по англїйски, то предложив в тій мові свою жалобу, гєстикулюючи при тїм широко руками. Полїціант не зрозумів очевидно нічого і завів Американця на інспєкцію поліції. Тут застали якогось чоловіка, котрого Грїє взяв за рабівника і вхопивши його за руку, почав домагати ся, очевидно по англїйски, зрабованих грошей. Полїціант, що стояв біля него, а також його товариш, не зрозумїли дальше нічого і одєн з них ударив Грїє в лице. Однак на тім не скінчило ся. Американця всадили до арешту, де він перєсїдїв як підозрїла людина до рана. На другий день його перевєли до слїдчого відділу, щоб писати з ним протокол та відфотографувати його, і аж тут при помочи товмача ціла річ выяснила ся.
 — Криза фінансова а за нею їдучє безробітє спричинилц, що люди тисячами покидають Америку і вертають у євоєся. Уєї улиці коло порту в Гобокєн суть так переповнені, що не раз годї протїєснути ся. Суть се переважно майнери з Пенсильвєнії або бувші робітники жєлізничї і фабричні, які послїдними днями позачиняно. Майже уєї мають подостатком гроша та везуть в раз зі собою вєї свої ошадности та як висловлюють ся перед рєпортерами, „здумують у вітчизні покупити фарми“. І так пароходом „Президент Грєнт“ 16 с. м. відїхало 3.200, „Америкою“ 2.000, „Турєні“ 1.210 осіб, „Панновїєю“ 1.980. Маєя людьї муєять ждати по пару дєш на місцє на кораблї. Покидають Америку перевєжно Італїїці і Польєви.

Гомстєд, Па. бр. сьв. Арх. Мнх. від. 23.
 звиває слїдуючих членів, щоб кождий з них в протягу 14 дєш зголосив ся у секретєра брѣтства. Імена тих членів суть: І. Гєлїндяк, Т. Полячок, І. Івановчє, П. Гавчїла, Анд. Гєла, М. Лєбєдє, і Ів. Ковальчик.
 І. Еван секр.
 П. Фєш предс.

Весняної ночі.

(Дальше).

— Я був задрімав трохи, так проклаті харцизьяки вірвали з постелі своїми паскудними сьпівами та сту гоніннями. Хотів був добре натерти їх, так показав навілік на себе штани та жилетку, то вони кудись к' бісу й порозбігались. Одначе, самий найперший провідник не втік з наших рук; одсьвітуєть ся він теперечки у нас в бюджетарні. Кортіло мене вельми дівнати ся, щоб то воно було за біс, так козпж уся пика чисто умазана в сажу, як у того чортаки, що кує в пеклі залізачка на грішні душі.

— А в що він одягнений, пане писару?

— У чорний вивернутий кожух, сучий син, пане голово?

— А не брешеш же ти часом, пане писару? а що як ся сама мацапура сидить тепер у мене в хижі?

— Ні, пане голово, мабуть скоріш чи не ти сам, ве тобі кажучи, прохвятийсь.

— Давайте сьвітла! от ми вараз на него роздивимось. Принесли сьвітло, одімкнули двері, — голова глянув та так аж скрикнув з дива, побачивши перед собою свою зовицю.

— Скажи лиш ти, приступила до него з сим словом зовиця, чи ти ще не зсунув ся з остатного глуму? Чи було у твоїй безокій добни хоч кришечку мозку, як ти штовхнув мене у хижу? Шеж то щасте мое, що не натрапила на зеліний гак! Чи ж я не кричала тобі, що се я, — га? Стопив проклатий ведмідяка своїми зелізними лапками, та й пре! Бодай тебе на тим сьвіті чортаки попопірали! Остатні слова зовиця винесла вже аж за двері, на вулицю, куди вона вже мабуть сама знала, задля чого виходила.

— Так, тепер бачу, що се ти! мовив прийшовши до паматку голова.

— Ну як ти скажеш пане писару, чи не шельмаж отой людиперний шибеняк?

— Шельма, пане голово!

— Чи не пораж би нам пробрати усіх отих ланців, та повернути їх до свого діла?

— І давно пора, пане голово!

— Вони дурні узяли собі... Що за чортів батько мені вчулось, немов би зовиця кричить на вулиці. Вони дурні узяли собі в голову, що я їм рівний! Вони думают, що я який небудь їх брат, простий козак.

При сій мові голова з легка кашлянув і обвів оком навколо себе; отож була признака, що голова лагодить ся знати річ не про аби що. — У тисячу... от отих проклатих років, хоть убий, не потрафлю. Ну, так у тисячу, та ще якісь там році, прийшов тодішньому комісарови, Ледачому, приказ: вибрати з усіх козаків самого найтямущого. О! (се о! голова промовив, піднявши палець у гору), самого найтямущого межі всіма! — Іхати з царцею. Я тоді...

— Та що й казати! се вже всякий знає, пане голово, — всім відомо, як ти заслужив царську ласку. Але признай ся теперечки, адже на мое вишло: огрішивсь ти трохи, сказавши, що піймав того шибеняка у вивернутому кожусі?

— Ну, вже що сего чортаку у вивернутому кожусі, то его задля науки другим, забю у кайдани і скарю, як він того стоїть. Нехай знають, що таке зверхність! Бо ким же й голова настановлений, як не царем! А потім доберемось й до инших хлопців-молодців: я не забудь, як капосні ланці увігнали у мій город стадо свиней, що поїла мені і капусту і огірки; я не забудь, як бісові снани не схотіли послухати мене, — помолотити жито, я не забудь... Але згнули-б вони в лихий годині! мені конечно треба дізнати ся, що то взо за чортів батько у вивернутому кожусі!

— О, то видно метка штука, мовив винник, котрого рот, — аж поки йшла вся ся розмова, — тільки те й робив, що напихавсь димом, немов би та побійна гармата, а тепер, випустивши люльку, вибухнув цілий вогнястий стовп.

— Такого чоловіка годилоб ся і при винниці держати; або ще краще — повісити на дубі, на самому верху, замість панікадила.

Се доразливе примівля здалось виноварови не зовсім дурним, а через те він, не ждучи хвальби від кого иншого, охвалив себе сам, весело зарехотавшись хрипким сьміхом.

Тут саме стали вони наближатись до невеличкої хати, що мало не зовсім увійшла в землю. Наших ходців стало ще більше кортіти. От усі стовпились під дверми. Виняв писар ключа і почав цокати ним коло замка; але се був ключ від его скрині. Нетерплячка почала забирати ще більша. Засадив писар руку, шарив, шарив, лаявся, лаявся, — ні, нема ключа.

Осьдечка, е! мовив він наприкінці, нахилиючись та витягаючи ключа з глибочної кишені, що була владнована до его пістревих штанів.

При сім слові серця наших лицедів неначе зросли ся до купи, і те превелике серце затехкало так дуже, що навіть крізь брязканя коло замка було чути, як воно тілако ся заходами. Аж ось двері відчинили ся і... голова поблід як стіна, випикнови піпов поза шкірою мороз, а волося неначе насторчилось летіти на небо; несвідкий жах з'явив ся на писаренім обличю; десятники поприростали до землі і мабуть навряд чи зміглиб стулати — враз пороззявлявали роти: у хаті була зовиця.

Здивована не з'являючись їй, зовиця одначе трохи оговтадалась і рушилась щоб підійти до них.

— Стій! крикнув не своїм голосом голова, та й припер еї одним махом дверма. Паново, се сатана! мовив він далі. Вогню, скоріш вогню! Не пожалую й скарбової будова! паліть еї, паліть, — щоб і кісток чортачих не вістало ся на землі!

Зовиця не тамлячись від жаху, почала галасувати як несамовита, почувши за дверма той страшний вирок.

— Гай гай, братця, що се ви? Знав річ винник. Ужеж, хвалити Бога, й поновили, а доси розуму не придбали; чи таміж відьма займеть ся від простого вогню! Атжеж тільки з люльки можна підпалити яке небудь погане марище! От стривайте, я зараз уладнаю!

По сій мові, витовк присок з люльки у жмут соломи та й заходивсь роздмухувати.

Тут уже, бачивши свою страшенну небезпечність, зовиця зібрала остатню силу: голосно стала вона блавити і завірати, що то вона.

— Пождіть братця! озвався писар. На що даремне гріха набиратись? Можеж це і справді не сатана! Чи не зробимо ми ось як: як що воно, — значить ся оте, що там сидить, — згодить ся положити на себе хрест, то це певний знак, ще то не чортака.

На таку дораду вийшла згода.

— Пур тобі, пек тобі, сатано! мовив далі писар, притуливши губи до шпарки у дверях. Як не рушиш з місця, то відчинимо двері!

Відчинили.

— Перехрестись! прорік голова, оглядаючись та мов шукаючи безпечного місця, як би часом прийшло ся накивати пятами.

Зовиця нерехрестилась.

— Дух сьвятий при нас! іменно так, се зовиця!

— Але скажи на милість Бога, кумо, — яка тебе нечиста мати вперла у сей хлів?

Тут зовиця, хліпаючи, розповідала, як хлопці схопили еї на вулиці, та не вважаючи на те, що вона пручалась, вихнули вікном у хату, а потім ще забали то вікно й віконицею. Писар глянув, аж й справді: завіса поодривані, а вікониця прибіта зверху рубанцем.

— А а, ти, безока сатанюко! зарепетувала зовиця далі, приступаючи до голови. Я знаю твою думку: ти хотів, ти був радий, що трафилась оказія зісти мене, щоб, бач, вільніш було уганяти за дівчатами, щоб нікому було дивити ся, як дуріє сивий дідуха! Ти думаєш я не знаю, що віщо ти балакав сего вечера з Ганною? О, не бій ся ти, — знаю я все! Мене трудно одурити і не з такою безглуздою добнею, як у тебе. Я довго терплю, алеж уже потім докажу!

Промовивши се, вона насварилась кулаком і пішла швидкою ходою від хати, а голова віставсь, стоячи мов остовпільий.

— Ні, тут таки без сатани не обійшло ся, він таки тут добре накрутив! думав сам собі голова чуваючи потелицю.

Аж тут десятники, підходячи до хати, раптом гукнули: Піймали!

— Кого піймали? спитав голова.

— Чортаку у вивернутому кожусі.

— Тягвіть его сюди! крикнув голова, схопивши за руку приведеного бранця, — але зараз же гримнув на десятників: Чи ви не показались, — сеж паний Каленик!

— Що за морока! оце так! Ну вжеж, своїми руками держали пане голову! одрікали десятники: а оце вже в провулку обступили нас проклаті хлопці, почали танцювати, спіати, дразнити ся язиками, рвати з рук... бий їх сила божа!.. І вже як це в нас, замість него, опинилось оце опудало, то й чорти его батька знає.

— Ну, отже-ж, мовив голова: владою моею і всієї громади віддаєть ся приказ: в одну мить зловити того розбійшаку, а так само і всіх, хто попадець ся на вулиці, і привести до мене на розправу.

— Май милосердя, пане голово! скрикнув де хто з десятників, низько вклоняючись. Колиб ти бачив, які пика: велике слово йй Богу, і родились і хрестились, не бачили таких паскудних мордиц. Подумай сам, пане голово, атжеж можуть так перелякати доброго чоловіка, що потім ні яка баба не відшепче переполоху!

— Я вам дам переполоху! Що це ви? не слухатись? Чи не тягнете й ви руку за ними? хочете забунтувати? Що це! та що це таке! ви заводите розбійство? Ви... я зараз же дам відома комісарови! Зараз же, чуєте ви, зараз же! біжіть мені митьтю! Щоб я вас... щоб ви мені...

Всі кинулись бігти.

(Дальше буде).

Вражня з подорожи.

Одже - пов: читачі, я знаю що - й ноз подорожи. — Га! — дідько-б тобі табаки під ніс якась вапеко вже раз!.. Бо видно, що ти мабуть уже у таку годину родив ся, щоб товкло тобою по усіх усядах — мов Марком проклатим по пеклу!..

Але вважайже, якась бідо, щоб ти де через сі нібито твої вражня дешевим коштом не достав ся на другий сьвіт... і тоді побачимо, як ти в той час мєш сьпівати. — Ва!, пов: читачі, так знова не йде!.. Впрочем: — I dont care! — Що було, або буде, а не е, то сього, як каже народня пословиця, не пише ся в „реєстр“, от що!..

Але що я й-сим разом ще вернув з подорожи цілий, і здоров як риба, се факт.

Тим ліпше, — що при повороті домів навіть мій домовий „Гуднес“, за котрого я уже споминав пов: читачам нераз в „Свободі“, оглянувши мене „з під ока“ уважно зі всіх сторін, себто переконавшись, що аще цілий, и не бракуєть мені ще ані кусника вуха, ані носа, дєбродушо і як я зауважив з вдоволенем зітхнув, неначе йому млянський камінь „з під серця упав“, та по маленькій хвилиньці замітив: „All Right!“ можеш спокійно йти спати.

Ну, і розумієть ся, що ані на гадку мені не прийшло ставляти „Гуднесови“ яку небудь оповідаю, бо знаю я уже поде-куди жінок. Тож поклавши, як то кажець ся „вука по собі“, тишком чмихнув я до свого бюрка, і як бачите, шан читачі, ділюсь з вами моїми вражнями, котрих в проїздці, узябиралось у мене несогірша жменя. —

Правда, що в хвили, коли розпочинаємо от сю погугірку, на дворі уже чорна, мов люцке нещасте, осінна ніч, а так темна, що хоть око кому небудь викопи, або носом об придорожні стовпи товчи, коли б прийшла тобі охота якої нічної прогульки.

Тож і тихо, тихо тут уже навкруги. Все, — що тільки здорове, або - й хоре, вповите уже глибоким сном, мріючи крізь сон, Господь зна, про які райські щастя, та лишень полісмени і мійські собаки, неначе два споріднені елемента, снують ся зівваючи по мійських вулицях, щоб хорони Боже, який смертельник, не перервав щасливого Голійочанам солодкого сну, і чудових мрій Лишень один бурлака, старий вітриско, час від часу звідкілясь навіне, і нагне по давньому так фантастичних байок що лиш вслухуй ся, а опісля пиши, пиши, хоть-би і до білого дня...

Така то мабуть уже доля, пов. читачі, у всіх, так звн. „гризо-перків“ тай таймо до вражнів.

Одже, дня 5 го, і 6 го, с. м. був я в ославленім New Britain, Conn.

Що се за ідеал а сьотак ав. „Нової Британії, мабуть звісно чи не кожному з наших читачів, бо навідь сього часу і назше-підписаний подав перу ва-міток а сьоті місцевости. Додати тут приходять ся хибати тільки се, що і в Нью-Бритейн, як і усяда по тутешних місточках, каменниці в червоної пегли, по вулицях де не де баюри, що і слонь мігби скупатись в вухами, а на хідниках себ то „тротуарах“ еслай-бись не уважав на себе, те не тільки ногу, але і голєву міг бись легко скрутити... От що! —

Люди, себто молоді, а навіть як я зауважив досить „приступні“ Ньюбританські Miss, не ходять і тут — головами, тільки ногами до землі... З того знова можна виснувати, що Ньюбританці мужеского пола не можуть ужалятись на бражріжного рода „фліртів“ тай тільки. —

Але що найгірше тут мені несподєбалось, то нечислимє число ріжного сорта, й калібру поліцаїв... і то з такими, кажу вам, пов. читачі, величезними „пож-нами“, себто палками, що мимом воли чоловікови, переходить мороз по спині... Бо муж, гадаєш собі прийде охота такому черевачеву потягнути тебе раз тим своїм поліном по за вуха? Не дочекаліб ті Американці з їх песім оружіем! —

Яб волів уже шаблюку, або і булаву, про яку писав недавно у нашій „Свободі“ звісний поміж нами Др. Сіменович, з Шікаго. Та і після моєї гадки булаб се несогірша річ: булава.

Сук тільки у тим, чи часом шан. дописуватель не-декуди часом не промахнув ся.

Бо подумайте лишень, пов. читачі: —

Пану Кирчовому, себто Голов. теперішньому предсідателеви Союза, а будучому Гетьманови Запорожя, припадала булава... Ну, найби там!..

Пану Ядловському знова, після проекту, належалоб ся золоте перо... і то на золотій тарілці... І се не кепська річ. Ну а п. Лабовському, яко бувшому Америкому забіяці бунтучу, або безперечно крива, козацька шаблюка... Ну а д. Шаршонь де? — Ва! а я? Дб. Семенюк, Полявца, Стеткевич, Калакука і прч. де?... Небійте ся!.. Ну, а славний Духовний Батько Запорожя, вся. о. Макар з Ансонії що?..

Думаєть мабуть, що усе з наших вєч. оо. Союзовців“ повволилоб на се, щоб ми „міські“ парадували, й пишались при красних, кривих шаблюках, поміж Американцями, а вони ні! — Го! го — не бійте ся.

Одначе я, такой вже з горі подакував би і за шаблюку... Булава?.. Гм?... Але тоді требаб доконче і

тона, і то в роненького, бо що ж би мави був за Гетьман без коня?

Одже вважаєте, шая, чи тачі, хоча чи ввисти в жите проект шан. внескодавця, треба б нам рівночасно сотворити тут десь біля Jersey City. й наш славний Український Спец, бо деж будемо випасати сі славні стада коників козачих? Що? В прочім, я есьм ворогом усього, хстайби навіть і нашого Українського, мілі тарнаму!

Але як бачу, то я тут знова нагнув небилець. Така уже видко моя шалавильська вдача...

Що значу, прим. про ворону, то аві спостережусь, коли скінчу на волі... Бог покарав чи як?...

Але вертаймо до Нью-Бригтейн.

Одже в Нью Бригтейн, в ви еше згаданих двох днях, мав і я нагоду побачити першого нашого Владика, С. С. Ортинського в Америці.

Перечуваю, що багато з наших читачів буде тої гадки, що я насипіваю тут Бог знає яких гимнів в честь нашого Владика, як вже і посудив мене наперед ославлений кацапський хуліган, Гладик, в своїм „Посуваці“: „щоб приподобатись Єго Преосвященству Ортинському“. Я вавляю отверто, що не мою річню е вдаватись в які небудь релігійні питання, чи похвальні „меморанда“, бо я есьм єього переконана, що все, що красне, ідеальне, а що найважніше, дороге кождому руському сердцю, по винно само за себе говорити, а людей, себто інтересованих вже річню е судити... і давати оцінку даної річи, чи ідеала.

Одже я обмежусь і скажу тут тільки се, що мені честь і обовязок наказує не тільки, як робітничкови, себто пролетареві, але також й яко Українцеві.

Хто мав уже нагоду пізнати бляше нашого Владика, неваперечить мабудь, що Єго Преосв. Ортинський, то молодий ще, й сим патичний мущина. — Красна струнка стать, палке округле лице, і глибокі, красні очі, врадують непохитність характеру, і волі, з чого можна на перший вид ока виснувати, що Римська Пропаганда не могла зробити мабудь ліпшого вибору як настановляючи Єго епископом для Русинів Греко Кат. обряду в Америці.

Але що найважніше з прикмет самого Владика, то Його незвичайний дар висловлювання ся... І то не тою звичайною, кат зна якою. „Абще-Руссов“ тарабарщиною, але євою сердечною, нашою бесідою, пливучою ген десь аж з найглубших тайників душі! Владика володіє, і береже сей наш ідеал, без якого не жити нам мабуть уже на світі, сю мову рідну та кохану..., сердечним, та до рогим коханем неввинної датни, що любить неньку своєю, котра горне та пестить, і учить свій скарб, який виграла під своєю зрудию...

Ог Вам, пов читачі, мої похвальні „меморали“ в честь нашого Владика!

С. С. Ортинський любить свій нарід, і йго чудову повну поезію рідку бесіду, і тим самим ауміє не одну душу наверхнути від національної загибели в Америці. —

Михайло Беля.

Мешканці Марса.

Марс, се найблизший сулід — планета нашої землі. Минулого року був він в таким положенню, що астрономами через свої далековиди могли йому дуже вигідно придавати ся. З того часу як директор астрономічної обсерваторії (: такої умисне вибудованої вежі, звідки астрономи оглядають небо і звізда) Скіяпареллі ствердив при помочи свого знаменитого далековиди, що на Марсі е дуже штучні і широчезні та довжезні канали, почали люди з цілим напруженем займатися питанням, чи на Марсі е справді які мешканці, чи ні. Відкриті Скіяпарельського насувало на думку дуже правдоподібний здогад, що канали на Марсі не можуть бути природковим витвором натури, лиш що їх доконечно мусіли побудувати якісь розумні сотворія. Через се добувала гадка, що і на Марсі мешкають люди дуже сильну підпору.

Річ очевидна, що найбільше міродатне для загально буде се, що о тім пишуть і говорять учені астрономи. А они всі на се годять ся, кажучи, що присутність людей на Марсі е дуже можлива, бо там е всі умовини пригожі для людського жити. Припущене се посунено значно дальше, бо в каналах на Марсі добачує дехто діло людських рук. Пряма лінія тих каналів становить доказ, що промовляє за правдоподібності сего твердження, бо дійсно такої правильності ніяк не можна приписувати самим тільки силам природи. На Марсі е дуже мало води. Сі канали мають мати отту ціль, щоб воду зі снігів, що лежать на обох бігунах, спровадити в далекі, урожайні, однак терплячі на посуху околиці Марса.

А тепер майнім думкою дальше, не вьжучи своєї уяви.

Перенесім ся в уяві на якусь точку у вселенній, що е так само віддалена від планети Марс, як Марс від землі, а рівночасно уявим собі, що ми нічого не знаємо про людей, заселюючих нашу земську кулю. Ми починаємо приглядати ся через далековид обом сим небесним тілам. Колиб ми довідали ся тоді, що на одній з тих двох планет (: то е землі і Марсі:) живуть розумні ества, та нам прийшло ся рішити, котри то саме небесне тіло заселяють, чи землю чи Марса, то ми припускалиб ієтноване людей радше на Марсі як на землі. Се то му, що на землі — розуміє ся, після образу який собі можемо уявити — не помітилиб ми нічого подібного до тих каналів, по е на Марсі, аві інших ознак, якіб промовляли за тим, що вони е твором людських рук. Коли ми вже припустили, що Марс заселяють люди, то на основі здогаду, що жите розвинуло ся там швидче, як на земській кулі, треба припускати, що тамешні люди доробили підвглядом культури і знаня значно більші поступи, як ми на землі. Головною їх турботою е справа визисканя засобів воді, які нахождуть ся на Марсі.

Так думають астрономи і за сим промовляє багато правдоподібності. Чи, як і коли зможуть мешканці землі провірити се, та може і найти який спосіб, щоб зійти ся з мешканцями Марса, сього хіба ніхто не годен предвидіти.

А. 2.

Гріш.

Округлий і блискучий перебігає по людських руках; тут задержить ся коротше, там знова довше; банкері ховають його по велізних шафах, бідаки зашивають у старі ляхмани, у інших знова задержує ся лишень таку маленьку хвилину, що не всіє навіть добре придивити ся своєму властителю.

Гріш дає поживу і убранє і усякі вигоди та почести. Одним дає пасте, других спихає на дно нужди; в борбі о нього тратять люди здравле і честь, одні для других стають гірше кровожадних вовків... А усі простягають руки до золотого бога.

І звідки взяв ся сей чародій, сей пан усего світа?

Були давно такі часи, що гроший зовсім не було. Не було тоді ні торговлі ні промислу. Усе потрібне кождий робив собі сам. Рільник враз з сімєю не лиш орав широкі розлоги, але прав вовну, шив чоботи, був ковалем, стельмахом і т. д.

В ряди годи, як повстали віддільні фахи наступила і потреба виміни товарів.

Гроший не було, отже гесьля вимінював столи і стільці на чоботи, шведь свій товар на полотно, ткач свій на збіже і т. д. вміру того, що кому було потрібно.

Однак така виміна була незвичайно недогідна. Бо приміром, що мав робити шведь, який хотів виміняти свій товар на збіже, а тимчасом рільникови зовсім не було потрібно чоботів?

І тоді повстала величезна потреба такого товару, до обміни, який радо приймали би усі. І під напором обставин таким товаром обмінним в кождім краю ста-

вала така річ, яка там найбільше уважала ся, як приміром сіль, шкіра, збіже, худоба, дорогі металі і т. п.

Виміна продуктів при помочи от таких говарів, які вступали місце церших грошей була можлива при дрібних операціях, однак зовж стала ся незвичайно утяжжлива, коли торговля розвинула ся на більшій розміри.

Во представте собі купця, що веде торговлю в відлеглий країна, який мусить возити з собою цілі гори шкіри або веліканські стада худоби, щоб могли купити собі, чого йому там угодно.

Крім сього такі „гроші“ дуже легко псували ся, та не надавали ся, до дрібних обчислень.

І тоді стало ся конечною річю, щоб сей обмінний товар, відповідав сліду чим вимогам: щоб займав як найменше місця, щоб був тревалий і давав ся ділити на рівні, дрібні часточки.

Найдодігнішим таким обмінним товаром показали ся шляхотні металі, як золото і срібло. Їх з початку вживано брилками і міряно на вазі. В ряди годи, як повстали з'організовані суспільства і держави, вони почали бити монету, надаючи їй відповідну форму і вартість.

Гріш, що повстав для вигоди чоловіка став ся заравом причиною єго нещастя. Ніяк тільки гріш дає право до житя. А не кождий його має...

І працею не завжди можна добути греша. Кілько е охочих до праці, які однак не можуть єї достати; надармо вистояють під ворота фабрик, а як холод і голод, недоля і злидні доскулять їм, то тоді они з мусу хватають ся крадіжи і рабунку а жінки продають себе...

На тлі боротьба о гріш родять ся: недоля, зіпсуте і проступки.

Гріш, сотворений руками чоловіка для його вигоди, став паном свого творця і деспотично над ним запанував.

Чоловік осліплений блеском золота усе міряє і оцінює золотом.

Знакомство, приянь, навіть любов опирає ся тільки на грошах і золоті. Для добути блискучого металю чоловік продає честь і совість, позбуває ся своїх переконань, стає шпігуном і зрадником. Цілою душею ми е запродані золотому телцеви.

І видобути ся з тих страшних обіймів се найгарнійша задача людства...

А. 2.

Відозва до всіх відділів Р. Н. Союзу.

На річний конвенції урядників „Р. Н. Союзу“ в Trenton, N. J. дня 11 с. м. рішено вислати телеграму до Єго Преосвященства Кир. Сотера в заявоу синівської любови і привязаня та поперти морального зі сторони членів „Р. Н. Союзу“. Сесю телеграму вислано і урядники „Р. Н. Союзу“ були одної думки, що майже всі члени нашої організації одобрять подібний поступок. Во і якжеж єго осудити? Оджеж кождий з нас знає в якій ошпаканім стані знаходилася таї ще знаходиться наша руска гр. кат. церков в Америці. Майже всі ми були тої думки, що для приведеня ладу в наших церковних відносинах потреба нам голова — епископа. О того епископа старали ся сьвідомі рускі люди всіма способами і вкінци діждалисьємо ся єго в особі Єго Преосвященства Кир Сотера Ортинського. Кождий з нас з одушевленем витав і витає свого Владика, кождий, балакаючи про него не має слів похвали і покладає на него великі надії, але дуже мало е таких, котрі поставилиби собі таке запитанє: А з чогож той епископ буде удержувати ся? За чї гроші він буде ідти і організувати нас? Певно неоден скаже що епископа в Америці удержувати буде край або епископ сам такий богатий, що не потребує нічїєї помочи. Але так не е. Наш Преосвященний не побирає грошей від жадного правительства ані своїх богато не має. Він підвглядом матеріальним не зависимий від нікого. Він приїхав тут з сьв. Хрестом і словом Вожим а більше з нічим, а нашим сьвятим обовязком підперти нашого першого Владика грішми, щоб він відчув, що нарід, для котрого він тут приїхав, зрозумів цілковито вагу свого обовязку. В першій мірі повинні підперти свого епископа матеріально церковні громади, але се може стати ся пізнійше, а поки що моральним обовязком нашого „Р. Н. Союзу“ е се зробити як найскорше і педедати своєю Владиці дар любови. Якже се зробити? А так. В місяцю октобрі кождий член „Р. Н. Союзу“, коли буде платити своє місячне місцевому секретареві най при тій спосібности зложить добровільну жертву (кілько схоче) для епископа. Не члени Союзу повинні

Ті що роблять на дворі

виставлені на зимно і вогнисть, уминуть руматизму і невралгії, если будуть вивати

Д-ра Ріхтера Котвичного Пейн Енспелеру

коли почують перші симптоми. Сей лік роблений згідно з острим ішемічним законом і має 35 літню незахищену славу.

На продаж у котрого небудь аптирара, по 25 і по 50 центів або у властителя.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

також складати свої жертви. Місцевий секретар, посилаючи гроші до головного касиєра взглядю голов. секретаря зазначить кілько з тих грошей вібрано для нашого Владика. Опісля загальну суму голов. касиєр відішле нашому Преосвященному яко дар любови від „Р. Н. Союзу“. Просить ся місцевих секретарів усіх відділів „Р. Н. Союзу“, щоб сесю лінову перечитали на головнім мітінгу і загрили людей до щедрих жертв. В той спосіб наша організація „Р. Н. Союз“ покеже наглядно своєю любовю і сильну звязь, яка дучить нас і нашого Преосвященного.

О. Стефан Макар, євєць духовний Союзу.

Конст. Бірчів, предс.
Алекс. Шаршюнь, касиєр.
Семен Ядловский, секр. фінанс.
Теодор Лабовский, секр. рекорд.
Т. Талпаш, радний.
М. Беля „
М. Семенюк „
А. Овсяк „
Ф. Полянська „
о. Л. Левицкий контр. комісія.
О. Стеткевич „
С. Балакува „
А. Цурковський, редакт. „Свободи“.

Просить ся всіх членів Р. Н. Союзу, котрі змінюють свої адреси, щоб нам докладно подавали стару і нову адресу, як танож число відділу, до якого належать.

Реданция.

КНИЖКИ ДЛЯ ОПІКУНІВ ХОРИХ

в яких записує ся коли хто захорів, на яку слабість, коли выздороів і т. п. можуть дістати наші братства по ціні і дол. за книжку в редакції „Свободи“

ДАРОМ! 1186 ДАРОМ!

Золотий годинник вартости 23.00 доларів.

THE EUROPEAN TOBACCO CO. в Нью-Йорку має оголосити факт в цілях Сполучених Держав, що отворили свій Нью-Йоркський офіс і тепер єсть в можности доставити Европійям в тім краю їх улюблені гатушки тютюну, котрі вивили були курати в Європі. Мазке намір роздати даром кілька золотих годинників в кождій околиці Сполучених Держав особам, котрі будуть нам помагати оголосити нашу компанію межі своїми приятелями. Першим 1000 особам, замавляючим за 6 дол. нашого тютюну, дамо наш гарний, золотий годинник, гарантований на 20 літ, цілком даром. Пішлемо Вам по трохи тютюну в кождого рода, т. є: австрійського, боснійського, турецького, російського і герцоговського, ті гатушки, котрі звичайно курались в Європі, таї, що не щипають язика, або справляють боліне горла, або чинять Вам кваси в жолудку. Можете дуже легко відпродати наш тютюн. Декотрі в наших костюмерія писали нам, наділяючи, що відпродали за 6 дол. нашого тютюну в першій днх по одержаню. Замовляйте в сей час, на задаток надішлите 50 цнт. (маркам), а ми пішлемо до найблизшого вашого експресового офісу 6 дол. вартости нашого тютюну і годинник в тій самій паці. Оплачїть перед заплаченєм, если все вдовольте Вас, закладіть експресовому агентови решту 5.50 дол., а годинник і тютюн є ваш. Если але надішлете нам цілу належність в гери через Money Order або в регістрованім листі, пішлемо Вам даром особію премію, гарний золотий ланцухек вартости 2.50 дол. В кождім случаю очікуємо в замія за тоті ціні премії, котрі дамо Вам даром, що буде поручати наш тютюн вашим приятелям, рівнож подайте імя і адрес нашої фірми, щоб в будучесті знали, де замавляти улюблені гатушки тютюну. Адресувати: European Tobacco Co., 33 Leonard St., Dept. 51 New York.

"SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
141 Madison St., New York, N. Y.
Published by
Bath. Publishing & Exchange Co.
Anth. Curkowskyj, editor,
Terms: Two dollars a year.
Established 1893.
Advertising rates furnished on
application.
Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the post
office at New York, N. Y. under
Act of Congress of March 3,
1879.

"Свобода"
Газета для руского народа в
Америці і орган "Р. Н. Союзу",
виходить що тиждня в Четвер і
коштує:
в Америці на 12 місяців... \$2.00
в стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00
Оплачувати газету треба всес-
тньо в гори.

Гроші треба посилати в ре-
дакційним листі, або через
кредитовий, або поштовою по-
штою order (money order). Money
order, то є карточку, котру доста-
єте від почтара або агента на
кредитовій офісі, пішлить нам.
Без того ми не годні грошей
взяти.

Адрес:
"SWOBODA"
141 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Кто хоче, чтобы его адрес змі-
нили мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.

Папська булла.

По всіх наших кривих ча-
сописях розійшлися роз-
пучливі вісті, що „Romana
Curia“ проголосила буллу
в справі американських Ру-
синів, в якій відбирає ся
нашій церкві на американь-
ській землі слідує і права:
1) Мати женатих священ-
ників 2) Миропомазувати
3) заряджувати своїми цер-
квами 4) заховувати свої
святая і пости там де нема
своїх церков 5) наверхати,
або приймати златянцених
Русинів на гр. кат. обряд
6) в мішаних судружествах
мати право виховувати по-
томство в гр. кат. вірі.
Після рішень свої булли
вийшло наше амер. руське
духовенство і наш народ
сковані кайданам. За для
неомоти деяких одиниць до
нашого обряду і нашої цер-
ква не мата муть многи на-
ші виходці ні священни-
ка ні церкви і мають при-
держувати ся латинського
обряду або й зовсім латинь-
щита ся. Для „вирівнана“
подружя Русин чи Русянка
мають піти у всім за ла-
тинником та парейти на
латинський обряд, бо мож-
ливість переходу в латинь-
ського обряду на наш є зо-
всім виключена.
Діти з подружя мішано-
го, де батько є латинник,
мають бути безусловно ла-
тинниками.
Так виглядає нова булла
для нас, америкавських Ру-
синів. Є она противна усім
постановам давнійших пап-
ських булл, незгідна з бул-
лами Льва X в 1521 р., Кли-

ментія VII в 1526 р., Павла
V в 1615 р., Урбана VII в
1624 р., і Венедикти XIV в
1751 р. Всі наведені булли
противили ся категорично
зміні обряду руського на
латанський.

В тій пекучій для нас,
Русинів гр. кат. обряду
справі, заким ше урядово
проголошено сю буллою ми
маємо повне право і свья-
тий обовязок грімко проти-
ної зааротестувати. Ми ма-
ємо право стояти на рівні
і жадати, щоб нас на рівні
трактовано з иньшими на-
родностями католицькими у
свїті.

Понеже булла, яку ви-
дав Рим тепер дотично русь-
кої, гр. кат. церкви в Аме-
риці, єсть нам цілком не-
прихильна, ми єї уважаємо
за неіснуючу для нас. І
всіми можливими способами
ми будемо єї поборювати.
Нехай власти наші судять
нас як хотять, но ми на
вільній землі америкавсь-
кій інакше не можемо по-
ступати.

Не тільки Америк. Русь,
але сподіємо що і старий
край грімкий протест під-
несе в обороні загрожених
прав нашої церкви.
Нехай старий край возь-
ме на увагу, що подібний
дарунок, як ся булла, мо-
же з Новим роком і старий
край опасливити.

Кождий чесний свяще-
ник, кождий свідомий Ру-
син кожда щира греко-ка-
толицька душа, повинна сла-
ти сейчас протест против
булли на руки нашого Пре-
освященного Владика, а
маємо повну владі, що Він
не пійде против волі Наро-
ду, але стане сьміло на его
чолі, і буде старав ся всі-
ми силами боронити прав
нашої гр. кат. церкви.
Тож сьміло до діла!

Редакція.

Сумні вісти.

З усіх усюдів широкої
Америци день денно над-
ходять сумні, невідрадні
вісти. Фабрика за фабрику
замикає свої брами, заста-
новляє роботу, а тисячі
робітників лишає ся без
куска хліба, без засмотре-
ня на будучність, навіть
без надії, на скоро, яке таке
поліпшене свойого сумного
положення.

Наша фінансова, офіціалъ
на праса безвпинно і свьято
запевнює, що недавній
фінансовий крах був лише
переходним явищем, та
що він уже цілковито про-
минув. Однак єї масові
видалюваня робітників, се
безвпинне замикане фабрик,
а в найліпшій разі скоро-
чуване до половини робо-
чих годин, вказують на
цілком щось противнго.
Ми бачимо і щоденно на-
ходимо потвержене сього,
що криза фінансова в Аме-
риці не проминула, але
протавно з кождим днем
зближує ся ближше до свого
розв'язаня.

Передовсім незвичайно
характеристично для нашої
капіталістичної преси під-
нинішню хвилю є безна-
станне наклепуване до ро-

бітників, аби єї доброві-
сно дали ся і призволили
на знижене своєї дотече-
рїшної платні.

Однак, щоби єї жаданя
яко тако удокументовати,
мусіло б ся передовсім при-
знати істноване теперішної
фінансової кризи, а що вла-
сне уся праса без виїмки
завьто заперечує. За сим
дальше, мусіло б на тупити
вияснене причин катастро-
фи. Таке висвітлене прав-
дивих причин краху дове-
ло б до безпощадного засуду
цілого теперішного ладу і
устрою. І по тій власне
причині мусить ся безу-
словно цілу правду перед
загалом закривати, мусить
ся промовчувати і заперечу-
вати істноване кризи.
Місто того — а се прецінь
є тале як борщ — виводять
ся всякого рода дешеві
фрази, які маюць ніби то
висвітлити теперішнє со-
ціалъне положене, а які то
фрази і товкована самої
сути річи, в ґрунті річи
навіть не торкають ся.

І так приміром часописъ
„Evening Post“ хоче круги
фінансові в сей спосіб звіль-
нити від вини кризи, гово-
рячи, що не тільки банка-
ри, підприємці і спекулян-
ти суть винні тому, що
стало ся, але вина спадає
також і на цілий нарід.
Через протяг сїм „товстих“
літ суспільство привикло
до вигідного житя. Люди
привикли до люксусових
видатків, на які позваляли
собі не тільки заможні
стани але і кляса денних
зарібників. Безпродуктивні
видатки в порівнянню з хо-
сенними вкладами були за-
великі. Ощадности і зисків
уживало ся передовсім тіль-
ки до спекуляцій. Сотки
тисячів вложили свій гріш
у спекуляції, і тепер, коли
надійшов раптовий попит
за грошем, забракло його і
не можна його на разі
звільнити.

В сей менче більше спо-
сіб уся капіталістична преса
товкує теперішню фінансову
кризу. Товковане, яке нічо
не товкує. Се суть голо-
слівні фрази, яких цілику
є відвернути вину того, що
стало ся, від капіталістів.
Виясно тут не суть і не
можуть бути аїяк поодинокі
люди, одинокою і ви-
ключною виною є теперіш-
ний наш суспільний устрій.

Теперішня криза, се пер-
ший гук грому, се вістун
ідучої, може навіть і не-
так далекої, страшної еко-
номічної катастрофа.
Страшної, бо она пере-
довеім відібе ся на найне-
засібнійших, передовсім
діткне робітничє населене.
І коли дійсно ся криза,
яка після усяких признаков
начинає ся, потреває дов-
ший час, то цілком при-
родно потягне за собою
звичайні в таких разях на-
слідки. Найстрашнійше, а
що в таких случаях завіс-
ди виступає на перший
план, се є загальне безро-
біття, яке діткне міліони
пролетарів. Про дальші
наслідки безробіття зовсім
не потребуємо говорити.
Се кождий з наших читачів

же собі дуже легко уя-
вити.

Тимчасом однак наступив
факт, який дає поле велич-
ким коментарам і выводам.
Як звісно, підчас послід-
ної кризи ньюйоркських банків
омигнуто загальну і страшну
катастрофу лише в сей спо-
сіб, що в послідній хвилі
уряд Злучених Держав
прийшов з грошевою помо-
чкою банкам і в сей спосіб
выратував на якийсь час
ся уацію.

Ма не хочемо перечити
потреби такої величезної
услужносги уряду зглядом
фінансових баронів, тим
менче, що широкі маси
суспільства були би в на-
слідок своєї кризи а без-
помочи уряду далеко біль-
ше і страшнійше покрив-
джені, як се стало ся. Ми
хочемо лиш кинути мимо-
ходом маленьке питання: чи
се також не буде обовязком
правительства, на случай
широкого і довготриваючого
безробіття — а яке власне
в наслідок послідної фінан-
сової кризи після усіх при-
знак наступає — також
і масам безробітних
прийти у поміч з тою
самою енергією і по-
спіхом, як се прави-
тельство зділало для
кругів фінансових?

Зовсім природно, не має
ся тут на увазі се звичайне
число безробітних, яке
завдяки капіталістичному
способу продукції у нас
істнує завісди. Противно,
говорить ся тут про за-
гальне безробітє, яке
буде безпосереднім
наслідком злодійських маві-
дуляцій тих самих фі-
нансових кругів,
яким уряд з цілим поспі-
хом і на велику скалку
уділив своєї помочи. Чи
може хто хоть хвилину
сумнівати ся або перечити,
що таке саме право, а у-
ряд такий сам обовязок що
до помочи і підмоги має
вглядом міліонів безпосе-
редно діткнених, зглядом
міліонів терплячих нужду!?

В який се спосіб мало-б
стати ся, про се говорити
тут ні час, ні місце. Знайде
ся сотки способів, коб лиш
добра воля...

Тимчасом робітники му-
сять бути приготовані на
найгірше. Се днесь для
кождої мислячої і хочащої
видіти людини не улягає
ніякому сумнівови, що фі-
нансова криза починає пере-
творювати ся на кризу
торговельну і промислову.
Стоїмо в передодень еко-
номічного застою, який
потягне за собою цілу
повінь банкруцтв і упадків,
а для робітників привееє
нужду, холод і голод.
Днесь, під час, коли еко-
номічна криза з страшними
своїми наслідками неначе
марево починає наблизати
ся, з'організовані робітники
мусять звати, як вони
стоять зі своїм фахом Єсли
хоче ся наслідки кризи мо-
жливо зменчити, мусить ся
наперед розвідати про стан
рїчий; доперва тоді, коли
знає ся, де ся є, можна
говорити про способи охо-
рони.

оводові організації суть
найвильнійшою підмогою
ообігника в таких часах,
які тепер надходять.

А що сумні часи надхо-
дять, про се свідчать щоденні,
невідрадні вісти.

**Звіт із свьята в Ша-
мокін, Па.**

День 29 окт. с. р. так
названий „Mitchell's Day“
був для шамокінської русь-
кої громади пропаматним
свьятом. На сїм дни бла-
гословив там Преосвящен-
ний С. С. Ортинський у
гольний камінь нової русь-
кої церкви, на сїм дни
вечером відбув ся там
старанем місцевого хору
концерт в честь Владика.
Маючи нагоду бути
присутним на сїм свьяті,
я хочу поділитись бодай
здебільша із ширшим за-
галом сими вражіннями, які
я звідтам виніс.

Не стану я тут говори-
ти довго і широко про
самі церковні торжества:
благословене угольного ка-
меня та архиерейску
Службу Вожу, що слїдува-
ла, бо такі торжества від-
бувають ся більш-менш
однаково на всіх місце-
востях, де гостив наш
Владика і описи із таких
торжеств мож було поди-
бати у наших часописях.

Одже як де інде так і в
Шамокін були тисячні ма-
си народа з близька і по-
дальша; було множество
своїх і чужих брацтв з
бандами, хоругвами, в по-
вій параді, що ранком
перед розпочатем церков-
них торжеств маширували
при звуках банд головни-
ми улицями міста, щоб
немов замаркувати, що в
місті настає „руський день“.
Як де інде так і в Шамо-
кін наш прехороший об-
ряд, незвичайно симпатич-
на поява нашого Владика,
єго прародна, так назва-
ти-б граціозність, єго ми-
ловучний теноровий голос,
єго золотуста краснорічи-
вість імпонували, в мить
підбивали серця не лиш
своїх, але й чужих, інно-
вірців, яких спеціално
в Шамокін було повно; і
варта було приміром взяти
фотографічну внимку сего
момента, як серед яскра-
вого осіяного сонця наш
Владика із підвсвєщеної
платформа (при посвєчає-
ню угольного каменя) бла-
гословив крестом на всі
сторони народ, що залягав
цілу широку улицю перед
церквою; варта було гля-
діти в часі Богослужб на
обличє нашого простолоу
дина та читати з его очей
єго душевний настрій;
варта було обсервувати
чужих інтелігентів, з якою
реверенцією, повагою во-
ни заховувались... Я бачив
кілька разів в притатнім
характері, як тутешні І-
рїйці приймаюць своїх
єпископів, та без пересади
сказати можу, що так ве-
ликих мас народа, такої
якоїсь не плучної, не ви-
шуканої, за те як раз
справжньої величавости,
такої свьяточности піднес-

лого духа, такого одушев-
леня, з яким витакть сво-
го Владика наші громади,
я нігде ще не бачив.

Що спеціфічно підноси-
ло Шамокінське свьято, се
на причуд гарна погода
(Шамокінцям, як люди го-
ворили, й небо суряє!),
прехороший місцевий хор
під управою п. Йосифа
Стеткевича та велика, ім-
позантна, величава церков.
Сей храм Божий збудова-
ний із тесового свьятого
каменя у візантійським сти-
лю із малою примішкою
ренесансу становить прав-
дивий архитвір штуки; є се
безлєречно майкрасна гр.
кат. руська церква на аме-
рикавській землі і могаб
вона служити окрасою не
лиш провинціоначього Ша-
мокіна, але й такої Філа-
дельфї, або Нью Йорку. А
яка пречудна акустика в
церкві! Владика проповідєє
із трону, а десь на хорі
відгукуєть ся як найточ-
нійше кождське єго слів-
це... Справді, маєте чим
гордатись, панови Шамо-
кінці!

Слїд мені примітити ще
се, що в місцевих амери-
кавських часописях появи-
ли ся цілі шпальти з опи-
сами руських, церковних
торжеств, в яких Амери-
канці виражають ся дуже
прихильно про Русинів, а
в яких не находять прямо
слів похвали, признаня для
нашого Владика. Такі зві-
тки про нашого Архиерея
в чужих часописях є дуже
часті, і знаючи про се, чим
для Американця є „paper“,
не переборщу мабуть, як
скажу, що за один лишє
рік таких візитацій нашого
Владика чужинці пізна-
ють нас ліпше, як за увесь
час, від коли почали строї-
тись наші церкви за океа-
ном... І є свьяченства на
Шамокінським свьяті було
слїдуючих 11 пан-отців:
І. Константєвич, Н. Дмит-
рїв, Н. Молчанїй, Новак,
Л. Левицький, Й. Чаплин-
ський, Яницкий, Е. Кубек,
О. Злоцький, Понятишин і
Владимірський. Пристоян-
ци були о.о. Молчанїй і
Новак; діаконували о.о. Ле-
вицький і Чаплинський, же-
лєзницєм був о. Злоцький,
міроносцем о. Понятишин,
а церемонієром о. Дмитрїв.
Прочі пан-отці були для
слуханя сповідя, но каян-
ників було чомусь надто
сбмалъ...

Отже се була б церковна,
так сказати, сторінка із
Шамокінського свьята.
(Дальше буде.)

**Звідни взяли ся і що
значать назви „Русь“
„Україна“?**

(Дальше.)
Він хопив ся того ново-
го слова, аби під его по-
крипкою з'єдинити в одну
національну цілість Мо-
сковщину і Русь Україну.
Слово „Русь“ до сєї плин-
він тому не вживав, бо в
Московщині слово „Русь“
серед простого народу не
вживало ся, а натомість
на Русь-Україні (а так
само в єусїдних краях і в
цілій Європі) слово „Русь“

СПРАВИ „СОЮЗА“

Отець духовний „Союза“:
Стефан Шакар, Phone 46-12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906-1908.
Предсідатель:
Востантин Бирчів,

140 Essex St., Jersey City, N.J.

Місто-предсідатель:
Іван Парилляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршов,

524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семей Ядловський,

Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теофан Лавовський,

Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талнал, Shamokin, Pa.

Лев Моніа, Lansford, Pa.

Михайло Беля, Holyoke, Mass.

Матій Семенюк, Sayre, Pa.

Андрій Овсак, Trauger, Pa.

Ф. Подивка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
с. Л. Левяцький, Shenando h, Pa.

Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.

С. Калагука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семей Ядловський,

Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одніюка русько народна організація в Америці.

Принймає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класи „А“ (літє посмертне) \$1000.00,

В разі смерті члена класи „Б“ (половину посмертного \$500.00),

Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б“ 200.00 дол.

Посмертне за діти від 15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей від 1000.00,

б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Слє отець родина в шпитали божевільних, Союз платить щоріку родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Важне

для П. П. Секретарів Р. Н. Союзу

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союзу, посилає ся так: на money order ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshov, Shamokin, Pa. Даліше так записаний money order або чек не посилає ся до Г. Лов. Касієра, але враз з вказаними до Голов. Секретаря. Головний секретар описля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Читайте і

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отє книжки:

1) Книжку членів (іменолоєв).

2) Книжку місячних склаєв.

3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство аслати 5 доларів до каси „Союза“.

Ч. 344 КВІТ 500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Юлія Нать отримала яко посмертну заповому по мужу Стефану з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Tower City, Pa. 31 Окт. 1907.
Юлія Надь.

Сьвідки:
Іван Вацко,
Мих. І. Люц.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. від. 161.

Ч. 275 КВІТ 420.79
на чотиріста двацять доларів 79 центів, котрі п. Гелена Попович отримала яко посмертну заповому по мужу Мих. Попович з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Zvala Zemplin megye, 4 Окт. 1907.

Гелена рож. Цима-вид Попович.

Сьвідки:
о. Іван Байдура,
Мих. Сухій.

Від місцевого уряду парохіального в Zvala, (Угорщина).

о. Іван Байдура, парох.
Андрей Муличан.

Ч. 366 КВІТ 456.50
на чотиріста п'ятьдесят шість доларів 50 центів, котрі Imp. & Royal Austro Hungarian Consulat отримав яко сирітську часть по Михайлі Маркус, Brownsville, Pa. з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Нью Йорк, 1907.
I. & V. Aust.-Hung. Consulate General.

Ч. 277 КВІТ 500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Петро і Анна Бурка отримала яко посмертну заповому по сині Оресті Бурка з Головної Каси Руського Н. Союзу в Америці.

Вороблик шлях., (Галичина) 20 жовтня 1907.

Сьвідки:
Петро Бурка,
Йосиф Опалко,
Николай Завойский.

Від місцевого Уряду парохіального і громадекого в Вороблику шлях. (Галичина).

Свящ. Виктор Саламон, парох.
Іосиф Струс, нач. гром.

Ч. 366 КВІТ 456.50
на чотиріста п'ятьдесят шість доларів 50 центів, котрі Imp. & Royal Austro Hungarian Consulat отримав яко сирітську часть по Михайлі Маркус, Brownsville, Pa. з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Нью Йорк, 1907.
I. & V. Aust.-Hung. Consulate General.

Ч. 277 КВІТ 500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Петро і Анна Бурка отримала яко посмертну заповому по сині Оресті Бурка з Головної Каси Руського Н. Союзу в Америці.

Вороблик шлях., (Галичина) 20 жовтня 1907.

Сьвідки:
Петро Бурка,
Йосиф Опалко,
Николай Завойский.

Від місцевого Уряду парохіального і громадекого в Вороблику шлях. (Галичина).

Свящ. Виктор Саламон, парох.
Іосиф Струс, нач. гром.

Ч. 366 КВІТ 456.50
на чотиріста п'ятьдесят шість доларів 50 центів, котрі Imp. & Royal Austro Hungarian Consulat отримав яко сирітську часть по Михайлі Маркус, Brownsville, Pa. з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Нью Йорк, 1907.
I. & V. Aust.-Hung. Consulate General.

Ч. 277 КВІТ 500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Петро і Анна Бурка отримала яко посмертну заповому по сині Оресті Бурка з Головної Каси Руського Н. Союзу в Америці.

Вороблик шлях., (Галичина) 20 жовтня 1907.

Сьвідки:
Петро Бурка,
Йосиф Опалко,
Николай Завойский.

Від місцевого Уряду парохіального і громадекого в Вороблику шлях. (Галичина).

Свящ. Виктор Саламон, парох.
Іосиф Струс, нач. гром.

Ч. 366 КВІТ 456.50
на чотиріста п'ятьдесят шість доларів 50 центів, котрі Imp. & Royal Austro Hungarian Consulat отримав яко сирітську часть по Михайлі Маркус, Brownsville, Pa. з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Нью Йорк, 1907.
I. & V. Aust.-Hung. Consulate General.

Ч. 277 КВІТ 500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Петро і Анна Бурка отримала яко посмертну заповому по сині Оресті Бурка з Головної Каси Руського Н. Союзу в Америці.

Вороблик шлях., (Галичина) 20 жовтня 1907.

Сьвідки:
Петро Бурка,
Йосиф Опалко,
Николай Завойский.

Від місцевого Уряду парохіального і громадекого в Вороблику шлях. (Галичина).

Свящ. Виктор Саламон, парох.
Іосиф Струс, нач. гром.

Ч. 366 КВІТ 456.50
на чотиріста п'ятьдесят шість доларів 50 центів, котрі Imp. & Royal Austro Hungarian Consulat отримав яко сирітську часть по Михайлі Маркус, Brownsville, Pa. з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Нью Йорк, 1907.
I. & V. Aust.-Hung. Consulate General.

Ч. 277 КВІТ 500.00
на п'ятьсот доларів, котрі п. Петро і Анна Бурка отримала яко посмертну заповому по сині Оресті Бурка з Головної Каси Руського Н. Союзу в Америці.

Вороблик шлях., (Галичина) 20 жовтня 1907.

Сьвідки:
Петро Бурка,
Йосиф Опалко,
Николай Завойский.

Від місцевого Уряду парохіального і громадекого в Вороблику шлях. (Галичина).

Свящ. Виктор Саламон, парох.
Іосиф Струс, нач. гром.

Ч. 366 КВІТ 456.50
на чотиріста п'ятьдесят шість доларів 50 центів, котрі Imp. & Royal Austro Hungarian Consulat отримав яко сирітську часть по Михайлі Маркус, Brownsville, Pa. з Головної Каси Р. Н. Союзу в Америці.

Маганой Плейн, Па. Бр. сьв. прор. Іллі від. 28
вапває усіх своїх членів, щоби явили ся на мітинг дня 13 го децембра с. р. о 2-ій год. по полудни. Буде вибрати ся нових радних братва. Хто не заплачить всіх своїх залеглостей, буде вичеркнений. Не явивший ся на мітинг заплатить 50 цнт. кари.

Я. Яцила, прде.
І. Пустьельник, скр.

Пітсбург, Па. бр. сьв. О. Николая, відд. £3
повідомляє, що річний мітинг відбуде ся дня 8 децембра с. р. Справозданє і вибір нового відділу. Котрий з членів незвернув старої грамоти, то має се зробити як найкорше. Можна заслати поштою, подаючи своє імя, назвиско та імя і назвиско на кого запише своє посмертне.

Н. Войтович,
704 SS. Sarah str. Pittsburg, Pa.

Душло, Па. Бр. сьв. Ап. П. і П. відд. 61
повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбуде ся дня 15-го децембра с. р. Справозданє адміністраційне і касове з попередного року і вибір нового уряду. Мітинг відбуде ся у предсідателя братва. Хто не явить ся, заплатить 150 дол. кари.

А. Шеремета, прде.
А. Чигелі, скр.

Нью Йорк, Н. Й., товариство „Запорожська Січ“ відд. 117
подає до прилюдної відомости, що місячний мітинг відбуде ся дня 23 го падолиста с. р. в галі під ч. 46 евіа А. Прийматн ся буде нових членів без вступного. Котрий з членів не явить ся, заплатить кару 25 цнт.

П. Ярема, прде.
А. Цурковський, скр.

Нью Йорк, тов. „Тисьмениця“ відд. 69
подає до прилюдної відомости, що на річний мітинг вибрано слідуючий уряд: А. Корпан, прде., М. Маргінів кас., П. Парніцький скр. Адв.: Р. Рагніскі, 81. Lorimer str. Brooklyn N. Y.

П. Парнійкий, скр.

ВІДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ГІМНАСТИЧНОГО ТОВАРИСТВА „ГАЙДАМАКИ“
повідомляє всіх своїх членів, що в дуже важних справах відбуде ся надзвичайний мітинг в суботу дня 23 с. м. о год. 8-ій з вечера в галі під ч. 46 евіа А. в Нью Йорку. Буде приймати ся також нових членів.

Михайл Угорчак прде.

ЗАПРОШЕНЄ.
Отсим повідомляє ся, що річний мітинг Сестр. Пр. Діви Марії від. 151 Р. Н. С. в Allentown, Pa. відбуде ся 15 Децембра. Повідомляю вас, що в неділю дня 15 Децембра б. р. на сей мітинг запрошає ся всі сестри Сестр. Пр. Діви відділ 151, та всіх членів Руського Н. Союзу в Америці.

П. Прач скр.

КЛІВЛЕНД, О., Бр. сьв. П. і П. ВІД. 102
подає до загальної відомости, що в місяці Новембрі приймає до братва нових членів без вступного.

С. Брунарский, прде.
В. Мосижик, кас.
А. Качала, скр.

AUBURN, N. Y.
бр. сьв. О. Николая відділ 38.
подає до прилюдної відомости, що в місяці новембрі і децембрі буде приймати ся без вступного до братва. До Союзу буде приймати ся до 35 літ без вступного а від 35 до 40 літ за половину вступного.

М. Полянський прде.
Т. Рощко скр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж., ТОВ. „ЗАПОРОЖСКА СІЧ“ ВІД. 155
подає до відомости усіх Русинів, що в місяці Новембрі і Децембрі приймає ся нових членів без вступного до товариства і Р. Н. Союзу.

К. Пелешак, скр.

Елмайра .Гайтс, Н. Й., бр. сьв. Арх. Мих. від. 8.
буде приймати нових членів до братва і Союзу в місяці Новембрі від 16 до 35 літ без вступного, а від 35 до 40 літ за половину вступного. Рівнож на посліднім мітингу ухвалено, що кожний член свої місячні вкладки має завсїгди до 20-го кожного місяця приносити до секретаря, а по мітингу не буде ся вже місячного платити.

К. Мовчан, прде.,
В. Федчик, кас.,
І. Тарбай, скр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕНЯ
як пошукования знакомих, оголошення белів, представлень, сходин і т. п. друкуєм: в „Свободі“ по ціні одного цента від слова за оден раз. Грші треба прислати наперед.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроєє Братство Сьв. Отця Николая Від. 53 Р. Н. Союзу в Пітсбурзі, Па. дня 21 Новембра с. р. на Пр. Сьв. Арх. Михайла в галі „Просьвіти“ на 7 улци на SS. в Pgh. Початок о 7-ій години вечером. Вступ 50 цнт. і 25 цнт. Музика буде найлутша, покрититись буде чим хто тільки забажає. За забаву ручить Уряд брацкнй.

Николай Войтович, прде.
Михайло Дмитрів, касієр.
Петро Патуляк, скр. 4-46

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроєє Тов. „Любов“ від. 112. Р. Н. С. в Ньюарку, Н. Дж. получений з фантовою лотерією дня 23. Новембра с. р. в Central Hall 324 Springfield Ave. cor. Morris Ave., Newark, N. J. Початок точно о 1-ій годині по полудни. Вступ від особи 25 цнт. Запрошаєть ся усіх Русинів і Русинок так з Ньюарку як і околиці. За добру забаву ручить Комітет.

ПОШУНУЄ.
Филип Домбровский з Копюбинець великих в Галичині, пошукує свою жінку, Катерину, котра виїхала до Америки в Августі 1907 р. разом з одним мужчиною Провоповичом. Она має 39 літ, брунетка, бракує їй одного зуба з боку до половини. Хто би о ній знав або она сама, найзголосить ся під адресою: Filip Dąbrowski, Herkimer, N. Y., Smithstreet Nr. 4. 4-47

НА ПРОДАЖ
по причині лихого здоровля Сальон в Йонкерс, Н. Й., нахольчий ся на нарожнику St. Marie and Clinton str. зараз против фабрики капелюхів. Ціна дуже приступна. Голосити ся під ч. 55 Cor. St. Marie & Clinton str. Yonkers, N. Y. 47-30

Загадочний замах у Венеції.
В Венеції — як ми вже доносили — виконано загадочний замах на російського графа Камаровського. Виновника замаху Наумова унято. Зразу ходила чутка, що се є ділом російських революціоністів. Тепер показує ся що иншого. З довідів віденської поліції виходить, що найважнійшу роль відгриває тут наречена гр. Камаровського, гр. Тарновська. Жінка се незвичайно гарна, та веда жите більше, чим весе-

з своїм мужем гр. Тарновським розвела ся і мала вийти за муж за гр. Камаровського. Щоби на всякий случай обезпечити свою наречену, гр. Камаровський обезпечив ся на жате на пів мільона франків. Здає ся, що в сїм лежить розв'язка цілої події. Коли гр. Камаровський перебував з своєю нареченою у Відні, являє ся на сцені московський адвокат Прілуков. З дотеперішних досвідів виходить, що він був любовником графині Тарновської. В Відні купив він револьвер і на військовій стрільниці випробував його. При Прілукові найдено книжку о усыпляючих средствах; закладка в тій книжці була як раз о х'юроформі. Взагалі сєведене Прілукова у Відні було дуже загадочне. Він предлагав одному приватному детективови у Відні, чи не викрав би кореспонденцію від одного аристократа мешкаючого в Італії, додаючи, що можна би се зробити при помочи х'юроформу. Другому детективови поручив з'організувати охорону гр. Тарновської Коли гр. Камаровський виїхав до Венеції, Прілуков поїхав за ним, взявши з собою двох агентів. В слідстві зівнав Прілуков, що він мав намір охоронити тим способом гр. Камаровського перед можливим замахом Наумова. З своїми агентами стояв Прілуков перед мешканцем гр. Т. в Венеції на сторожі до 3. год. вночі. Опісля велів агентам відійти. Коли агенти явили ся там о год. 6. рано, замах вже був сповнений. Наумов, котрий виконав замах то 22-літний чоловік; мешкав в перворяднім готелю і своїм поведєнем показував велике здєнервованє. Гр. Тарновська часто навідувала ся до Наумова. В день відїзду з Відня, Наумов допитував ся, де виїхав Камаровський, а коли довідав ся, що до Венеції, поїхав за ним. Зі стації в Понтеба телеграфував до гр. Тарновської: „Знаю, що твої чувства для мене не змінили ся. Я рішив ся за всяку ціну не допустити до твого шлюбу. Адрес мойого суперника є мені звісний“. І дійсно в Венеції виконав замах. Прілуков, котрий також поїхав до Венеції, будьто би в ціли оборони гр. Камаровського, одержав від гр. Тарновської телеграму: „Всьо, що робиш є добре“. Як послідні телеграми доносять справа вже майже вияснила ся. Гр. Тарновська удержувала зносини з вдівцем гр. Камаровським. Але з ужитий 40-літний граф не був графини по внутрі, вона бажала лише його грошей. Рівночасно удержувала зносини з адвокатом Прілуковом, котрий задля неї не лиш сам зруйнував ся, але нарушив навіть депозити своїх клієнтів, а крім того і з молодим Наумовом, жонатим, котрий пізнавши графиню,

розпочив не давню розводний процес, щоб увільнитися від своєї жінки. Оба послідні була в графині залюблені до вестями а кожний з них думав, що лиш його графиня любить. Тепер справа о стільки вияснила ся що в вівторок графиня признала ся до свівини а так само і Прілуков. Різняца між єї зівнанями а Прілукова є та, що гр. фінанс твердить, що Прілуков був духовним винником убийства і що навіть мав зразу сам його виконати а Прілуков відірає ся. Наумов поповнив замахи під впливом завав графині, що їх шастю стоїть на перешкодї оден граф Камаровський. Він до нині всю вину приймає на себе. Всі трєє увязнені. Не знати ще, чи буде їх судити суд венецький чи віденський хоч венецький суд домагавсь видачі арештованих, бо злочин поповнено в Венеції.

Протест.

Ансонія, Конн.

Свого часу вчили ми в Гладиківскім „Поступ і“, що ми віби то мали приступити до „Руської Сили“.

Ми низше підписані заявляємо з натиском, що до ніякої зрадничкої сили ми не приступали і не то, що такого сьмітя не хочемо тримати в хаті, але і говорити про него не хочемо.

Ми знаємо, що за сотворіне видає ся шмату, тому бридимо ся нею і до руської сили не хочемо, щоб їх не ваяти таким плюгавством. На додаток, коли імена всіх членів тої „Сили“ суть так само крадені, як наші, то ціла та банда разом з єї заложителем і редактором не стоїть і за них табахи а не то, щоб про ню писати.

Іван Бремь,
Алексій Кривоніс,
Йосиф Стівачак,
М. Пелеш.

РЕПУТАЦІЯ АМЕРИКИ.

Америка має таку репутацію, „що вміє все робити“. Се значить, що американський нарід має відвагу і енергію, що в мить хватєє узяти нагоду і кінчать усяку роботу без довгих надумувань ся та що він знає, що робить. Одна лишень є річ, в якій він оказав ся нерішучий, а ньює є недуга. Дуже часто занебує ся усяку недугу від печатку лишень на се, що б хотім перекопати ся, що уже є за мізю.

Найчастійші обяви недуги, як страта апетиту і ослабленє може бути завсїгди усунєне при помочи Трінера Американського Вайскіру Гіркого Вина, ліку зложеного з гіркого віля та найліпшого каліфорнійського вина. Оно є знаменитим средством на цілий систем травлення, приспособлюючи його до прийнятя усяких артукулів споживчих і до заміни їх в організмі на здорову кров. Доки можеє їсти і травити правильно, то ви є здорові і тому повинні ви як найбільшу увагу звертати на ваше травленє. Сей лік удержує травленє в як найбільшій порядку. Уживайте його, як лишень почувте найменшу недиспозицію. По всіх апітках.

Jos. Triner
799 S. Ashland Ave.
Chicago, Ill.

Адресар Братств Р. Н. Союза.

Если кто найдет похибку в адресарі свого братства, нехай сь час повідомить про се редакцію

Від 79. Бр. сьв. Юрія в Масредей, Па. Л. Оліяр, предс., Н. Гіляк, кас., І. Мадзько, секр. Адр.: John Macko Box 208, Meyersdale, Pa.

Від 80. Бр. сьв. Михаїла в Плезент Валі, Па. Ів. Демко предс., П. Кресляник, кас., І. Кьованіч секр. Мітинги відбувають ся в неділю по 15-ім. Адр.: John Klovanic, Box 6, Westmoreland, Pa.

Від 81. Бр. сьв. П. і П. в Балтимор, Мд. М. Дурдела, предс., Т. Федоранко, кас., Й. Дурдела, секр. Міт. в 4-ту неділю місяця. Адр.: Jos. Durdela, Curtis Bay Sta., Baltimore, Md.

Від 82. Бр. сьв. П. і П. в Нью Александрия, Па. А. Круль предс., Ст. Івансек кас., Ст. Якімеч секр. Міт. в першу неділю по 15-ім. Адр.: St. Jakimes, Box 155, New Alexandria, Pa.

Від 83. Сестрицтво сьв. Любови в Карнегі, Па. Т. Пронько, предс., Наля Максимович, кас., Параска Юрчак, секр. Мітинги відбувають ся в першу неділю кожного місяця в рускій школі. Адр. сестрицтва: Sisterhood St. Lubwa, Box 290, Carnegie, Pa.

Від 84. Бр. Арх. Мих. в Кенонсбург, Па. Мих. Малюк, предс., Анд. Ончак, кас., Ів. Чопак секр. Мітинги в другу неділю по І. Чопак секр. А. Ончак, кас. першим. Адр.: John Chopak, Canonsburg, Pa.

Від 85. Бр. сьв. Арх. Михаїла в Гейзетон, Па. М. Мардяняк, предс., М. Носаль, кас., Адам Романчак, секр. Адр.: Adam Romanczak 516 East Broad St., Hazleton, Pa.

Від 86. Бр. Пресьв. Бог. в Оліфант, Па. І. Савчак, предс., С. Митренко, кас., І. Коцан, секр. Міт. в третю неділю місяця. Адр.: I. Kocan, Box 272, Olyphant, Pa.

Від 87. Бр. сьв. Вас. в Ленкестер Н. Й. П. Смілянський, предс., Н. Нестор, кас., Ст. Кін, секр. Міт. в неділю по 15-ім. Адр.: St. Kin, Derew, N. Y. 122 Elcott Road.

Від 88. Братство Успенія Пр. Діви Марні в Крос Форк, Па. І. Фейця предс., С. Гонсє, касієр, Теодор Панцьо, секр. Мітинги відбувають ся в першу неділю по 20-ім кожного місяця в домі С. Мацка. Адр. братства: Theodore Pansio, Box 64, Cross Fork, Pa.

Від 89. Бр. Арх. Мих. в Сімсон, Па. А. Гічка, предс., Ф. Гогоц, кас. і секр. Міт. в четверту неділю місяця. Адр.: F. Gogoc, Simpson, Pa.

Від 90. Бр. сьв. Ів. Хр. в Сентраля, Па. Ф. Козак, предс., Я. Цотий, кас., А. Карпак, секр. Міт. кожного місяця 15-го. Адр.: A. Karpiak, Box 313, Centralia, Pa.

Від 91. Братство сьв. Дмитрія в Міксіракс, Па. Я. Звіринський, предс., І. Порада, кас., Ф. Кавалко, секр. Мітинги відбувають ся в третю неділю місяця. Адреса братства: F. Kawalko, 315 Olivia St., McKees Rocks, Pa.

Від 92. Бр. сьв. О. Ник. в Тейлор, Па. Ю. Крайківський, предс., С. Гуляш, кас., Тео. Яремко, секр. Мітинги в третю неділю по першим. Адр.: Theo. Yaremko, Box 26, Taylor, Pa.

Від 93. Братство Йосифа Обручника в Нью Борг, О. І. Тундер, предс., Й. Воля, кас., Н. Барна, секр. Адр.: N. Barina, 3963 S. E. 86 St., Newburgh, O. Мітинги в неділю по 15-ім кожного місяця.

Від 94. Бр. сьв. Тройці в Нью Бритейн, Конн. Ст. Роман, предс., Ю. Лесяк, кас., Т. Мадзі, секр. Міт. 3-тої неділі по першим. Адр.: Theo. Madey 307 Elm St. New Britain, Conn

Від 95. Бр. сьв. Арх. Мих. Я. Праслонський, предс., В. Якінич, кас., В. Шипула, секр. Міт. по 15-ім в неділю. Адр.: W. Szypula, Box 222, Beaver Meadows, Pa.

Від 96. Бр. сьв. Ів. Хр. в Пітсбург, Па. А. Стефанович, предс., А. Стегенич, кас., Із. Костюк секр. Міт. в 4-ту в діло місяця. Адр. Із. Kostyuk, SS. Mints Alley 705, Pittsburg, Pa.

Від 97. Бр. сьв. О. Ник. в Майрон Гайтс, Па. Г. Гарбера, предс., П. Шептак, кас., Ю. Кулик, секр. Міт. в неділю по 15-ім. Адр.: G. Kulyk, Keizer, Pa.

д. 98. Бр. сьв. Во. д. в Шенандоа, П. О. Ле. Левіч, нй пр., Гр. Мучка кас., С. Демчю сек. Міт. в неділю по 20-ім кожного місяця. Адр.: S. Demczko, 535 W. Centre St. Shenandoah, Pa.

Від 99. Бр. сьв. Отця Николая в Вилксбері, Па. М. Ковалишин, предс., С. Лукач, кас., А. Шкробляк, секр. Міт. відбувають ся кожної неділі по 15-ім в церковній салі North Main St., Адрес: Anthony Skrobiak, 48 Johnson St., Wilkesbarre, Pa.

Від 100. Бр. Сест. сьв. Ольги в Міксіпорт, Па. М. Мичка, предс., М. Шулик, секр. Мітинги четвертої неділі по першим. Адр.: Maria Szulyk, c/o Th. Kaskiw, Box 506, Mc Keesport, Pa.

Від 101. Бр. Пр. Богор. в Кенонсбург, Па. М. Гресь, предс., М. Хохоляк, кас., А. Ярковска, секр. Міт. в послідню неділю місяця. Адр.: A. Jarkowska, Box 381, Canonsburg, Pa.

Від 102. Бр. сьв. П. і П. в Клівленд, О. С. Брунарский, предс., В. Момрик, кас., А. Качала, секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: A. Kaczala, 26 Herzszel St., 6 door, Cleveland, O.

Від 103. Бр. сьв. О. Николая в Експорт, Па. В. Чула, предс., М. Чула кас., М. Мечержак, секр. Мітинги відбувають ся по 15-ім кожного місяця в домі В. Чули. Адрес: М. Meczczak, Box 9 Export, Pa.

Від 104. Бр. сьв. О. Ник. в Перт Амбой, Н. Дж. М. Ваверчик, предс., Василь Борсук, кас., К. Шкурат, секр. Мітинги відбувають ся в другу неділю місяця о год. другій пополудні. Адр.: K. Szkurat, 537 State St. Perth Amboy, N. J.

Від 105. Бр. сьв. Мих. в Вільмінгтон, Дел. М. Іконяк, предс., С. Федорига, кас., М. Возний секр. Міт. в перший втрок по 10-ім. Адр.: Mike Wozny, 517 E. 4th St., Wilmington, Del.

Від 106. Тов. Русинів в Шікаго, А. Гербут, предс., Др. В. Сіменювич кас., С. Янович секр. Міт. в першу неділю по 10-ім. Адр.: S. Yanowycz, 8815 Exchange Ave., So. Chicago, Ill.

Від 107. Бр. Благ. Пресьв. Бог. в Сейр, Па. Ст. Яцко предс., І. Костик кас., М. Семенюк, секр. Міт. в неділю по 15-ім. Адр.: Matthew Semenuk, Box 282, Sayre, Pa.

Від 108. Бр. сьв. Володимира Вел. в Нью-Йорку, Н. Й. Яков Корнат, предс., А. Шеремета кас., К. Наконечний, секр. Мітинги відбувають ся в третю суботу по 1-ім від числом 155 Ave C, New York, N. Y. Адр.: K. Nakonecznyj, Suite 407 Flatiron Bldg. New York.

Від 109. Бр. сьв. Арх. Мих. в Елсворт, Па. М. Панчак, предс., Т. Копилчак кас., Т. Копилчак секр. Міт. в другу неділю місяця. Адр.: О. Korylchak, Box 213, Bentleville, Pa.

Від 110. Бр. сьв. П. і П. в Лідсдейл, Па. П. Смолянський, предс., і кас., І. Тигоч, секр. Міт. в кожду другу неділю. Адр.: John Tyhocz, Box 59, Leetsdale, Pa.

Від 111. Бр. сьв. Ів. Хр. в Алєгені, Па. Іван Іваш предс., Павляцак кас., М. Іванічкий секр. Міт. в другу неділю по першим. Адр.: M. Iwanickuj, 673 Preble Ave. Allegheny, Pa.

Від 112. Тов. Любов в Ньюарк, Н. Дж. Іван Новицкий, предс., А. Будлик секр. Д. Гриці, кас. Міт. відбувають ся в суботу по 15-ім. Адр.: A. Budnyk, 24 Belmont Ave., Newark, N.J.

Від 113. Бр. сьв. Вас. в Нью Флоренс, Па. В. Баран, предс., Ф. Курчак, кас., Антін Цапар, секр. Міт. в першу неділю по 15-ім. Адр.: A. Sarag, Box 196 New Florence, Pa.

Від 114. Бр. сьв. П. і П. в Донмор, Па. Ст. Хома, предс., І. Бєчко, кас., М. Лукач, секр. Міт. по третої неділі в місяці. Адр.: M. Lukacz, 209 Prospect St., Dunmore, Pa.

Від 115. Бр. сьв. Арх. Мих. в Філадельфія, Па. В. Рєгрут, предс., Ст. Бучко, кас., М. Матляк, секр. М. Matlak, Box 38, Silver Creek, Pa.

Від 116. Бр. сьв. Мих. в Чісголл, Мінн. І. Сенів предс., В. Городик кас., І. Хрущ секр. Міт. в неділю по 20-ім. Адр.: John Chruszcz, Box 245, Chisholm, Minn.

СВІЙ ДО СВОГО!

Хто хоче дістати добру роботу, нехай шукає за нею по жидівських емплейментових офісах. Так жінки як і мужчини в кожній хвили дістануть добру роботу у
I. R. Maciak & Co.
65 Sussex St., Jersey City, N. J.

Веселих Сьвят!

Рускі перенесні листки (посткарти), з желаними Різдяних Сьвят і Нового Року, продають ся 12 за 30 цнт.; артеистично вкочпані, різнокольорові: 6 за 25 цнт. 4 1/2
Такіх гарних посткарток ще-сьте не бачили в Америці, проте спішіть з замовленем поки час на адресу:
Ruska Knjarnia, Box 123, SCRANTON, PA.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Звертаємо увагу усіх Ви. Родимців, що одним управлєнням до пересилки грошей на стейт Конокітот є **ГАВРИЛ ДЗІАДИН,**
130 Main Str., Derby, Conn.
Який є нотарем публичним і має кавцію в стейті в сумі 10,000 доларів.
У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купня і продажі і т. д. Володає справу війсьові як увільнення від асеперунку, контролі, вправ і т. п. Продає шифарти на всі ліній корабельні. Міняє і пересилає гроші до всіх країв. Провадить робітничє бюро у яким мож дістати всілякі роботи.
Тому, Родимці, проч в чужини а удавайте ся лиш до:
GABRIEL DZIADUK,
130 Main Str., Derby, Conn.

575 J. M. 17 Каратовий Колюбовий зигарок

Намі, а 25-літнюю гваранцією золочені верхи одишника суць найліпші і пайкрасні, коли не будь продавані за сю ціну. Верх красно виробленій, золочений осередок.
Гваранція на 20 літ. Для жінок і мужця відмінні розміри. Годивки ті радо жувати через усіх працюючих при зєдінцях. Щоб доказати наше довіре в годивках і в вашім осуді висилємо годивки на яку небудь адресу на С. О. Д. за 5 75 дол. і за оплаченем експресу, а також повальємо екзаміновати его. Если окажется недобрий, несплатить одного цента. Дамо даром до кожної годивки золочений ланцуюк. Одна годивка даром, сли купуєте шість.
R. A. Freter & Co.,
52 Dearbon St., Chicago, Ill.

UNION Ticket Agency

ПРОДАЖА ШИФКАРТ
203. Lackawana Ave.
SCRANTON, PA.
Найліпше місце, де можна купити шифкарту до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по таяній ціні.
Дамо також позичек на моргіч. 42

Золочений або нілєвий годивник і ланцуюк даром.

Держить добрий час; виглядає як 10-доларовий годивник. Дамо его даром кождому хто продасть 24 штук дрібних виробів, кожду по 10 цнт. Пішайть свою адресу а ми вам їх пішлемо. По продажі пришайть нам 2.40 дол. а дістанете годивник і ланцуюк. Пішайть по каталог. 48-52
CROW JEWELRY CO. Dept. 30.
163 E. Randolph Str., Chicago, Ill.

PIERCE ROBERTS, M. D.

Годик урядові: 7-9 рано, 1-3 пополудні і 7-9 вечер. 20 Dec. 01
25 E. Coal St., Shenandoah, Pa

ТАНІ ШИФКАРТИ.

Шифарта з Нью Йорку до Ньюарка лишє 15 доларів.
Хто має за шало грошей а хотіє би дістати си до рідного краю, нехай залучить марку за 2 центи і пише до:
T. HRYSEY & CO.
24 Belmont Ave., Newark, N. J.
Тут можете залагодити таном справи війсьові, процесові і спадкові. 35-47

Календар на рік 1908.

Soter Stephan Ortynsky, Greek Catholic Bishop of United States. Ч. 32. Предложена нам літературна часть „Американського руского календаря“ на 1908 рік, зложена о. Еміл. Кубеком, священником в Маганолі Сіті. Па. не містить в собі нічого против св. віри, противно. подає здоровий корм душі християнській. Дозволяє проте печатати, і може заразом поручити вірним сей календар. Дано в Вашингтон дия 24. IX. 1907. † Сотер м. р. Епископ (Печатать):
Календар той уже готовий і за пару день ризшло его передплатникам. Містить в собі крім важної, поучаючої, літературної части, місяцьослов, тпик церковний, много поучаючого про Америку, стих, анегдоти, сьвішні історії, загадки з премиями. оголошена і проч. Окладко 60 образків і один образ мальований; ціна 35 цнт. Можна дістати і без типка за відповідно дешєвшу ціну, однак не так гарні примірники.
Упрашає ся усіх Всєч. отців духовних, п. учителів, председатєлів Брацтв, торговцїв книжками, щоб були ласкаві замовляти сей календар.
Мій адрес:
Rev. Emil Kubek
Mahanoy City, Pa.

РУСИНИ! Сли хочете дістати добру і шану домобину і щоби похорон виносив Вас як найшанше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET, DERBY, CONN.
Telephone Calls Office 52-2, House 18-2.
А подякуєте і пізнаєте чесного чоловіна.

THE DERBY SAVING'S BANK

DERBY, CONN.
Інкорпорований 1846.
Депозитів..... \$4,152,296.61
Надвншка..... \$457,379.00
Має 9153 депозитів.
Впозичає малі підручні банни своїм депозиторам.
Допозити вломені на або перед 10-им кожного місяця приносять процент як за повний місяць.
Позачки уділені на Real Estate колєктує в долини. 37-10

Ся гарна годивка \$3.75

Прішайть своє імя і адрес а ми пішлемо вам годивку з ланцуюком (С. О. Д.). Має прекрасній верш і добре час. Ланцуюк позолочуваний 20 літня гваранція. Годивки музекські і японскі.
M. C. FARBER, Dep. 37, 225 DEARBON ST. CHICAGO, ILL.

ПЕРШИЙ НАРОДНИЙ БАНК

в Шенандорі, Па.
Капітал \$100,000.00
Надвншка 150,000.00
Нерозділені вєски 22,437.34
Депозити околє 1,009,000.00
Банк сей має найбільшу надвншку зі всіх банків в Шенандорі.
Уряд Злучєних Держав перєховує в нїм свої гроші.
Банк отворєний від 9 рано до 3-ої пополудни.
Принймає вклади від долара почашив.
Хто хоче, аби его гроші приносили процент, нехай їх вложитє до Першого Народного Банку в Шенандоа, Па.

Frank Posluszny

Готельник
Найліпші тутєпні і імпортовані наїткы.
Пиво доводить до дому, не треба носити на плєчах.
Телефони:
Bell 39—J Henlock
P. & A. 41 South
115. erson St
PITTSB

HUGH C. LEE

карпентер і контрактор
виконує всілякі роботи і направив
130 Main St.
Derby, Ct. 43-

ПЕРЕСТОРОГА!

Повідомляємо всіх читачів „Свободи“: Не посилайте грошей через таких масних агєнтів, котрі не вложили бонду в свої стейтах, бо їм не вільно знямати ся висилкою під великою карєю. Тож стерєжіть ся щоби поштою не нарікали. Руска спїлка Свободи під іменем Ruthenian Publishing and Exchange Co. має бонд (порукє) 15,000 в Стейті New York, в головнім містї сего Стейту Albany. Она посилає гроші до всіх крїїв Європи і спродає шифкарти на всі ліній корабельні. Тож панови і брати не забувайте адресу:
Ruthenian Publishing and Exchange Co.
184 Hudson str. New York, N. Y.

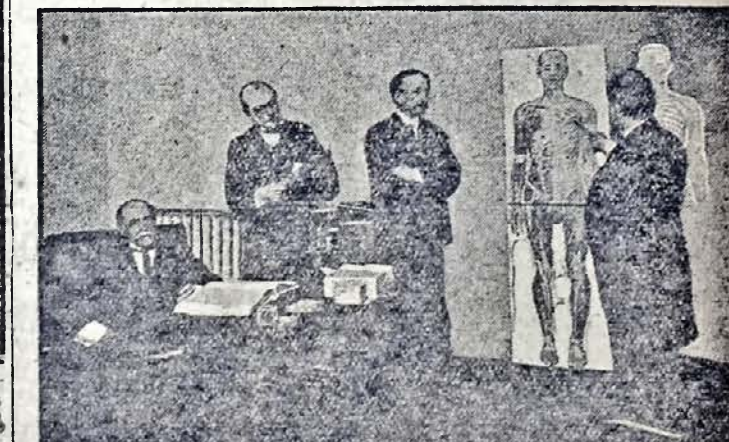
ЧИТАЙТЕ!	ЧИТАЙТЕ!	ЧИТАЙТЕ!
Списє книжок, які продаємо:		
* Америка..... 15 ц.	Народни' рух австро-угорських Русинів..... 15 ц.	
* Ангєл та пустєльня і т. і. 15 ц.	Новий Завіт..... 4 дол.	
Біблія Велика..... 2 дол.	Образки і загадки..... 15 ц.	
Борба клєс і тому робітничє організують ся..... 15 ц.	Оповіданя..... 15 ц.	
* В Старім і Новім краю..... 25 ц.	Оповід. про заздрях богів 10 ц.	
* Гріхї мільонерів і т. п. 75 ц.	Пєстри звуки..... 75 ц.	
Дємо з історії православної мислі в Америці..... 10 ц.	Про відступників від рос. православия..... 10 ц.	
* Дємо про звєрята..... 30 ц.	* Про нутро землі..... 25 ц.	
* Дві левади і т. п. 5..... 15 ц.	Підземні скарби..... 25 ц.	
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6..... 15 ц.	Цокуса..... 10 ц.	
Драгоманів..... 15 ц.	Цєсатир..... 1 дол.	
* Емігрант..... 15 ц.	Розмова Поляка, з Русином 10 ц.	
Журавлі..... 10 ц.	Русєо-англійский словар. 20 ц.	
Житє Ієсуса Христєа..... 1.50 дол.	* Рєлігійні вїрованя старинних народів..... 20 ц.	
* Житє, зарібк, організації і т. п. в Сїол. Державах..... 15 ц.	Смерть..... 10 ц.	
За красою..... 7 дол.	* Стародавні казки та оповіданя..... 15 ц.	
Земельне питанє..... 15 ц.	* Степові люде..... 15 ц.	
Зуб за зуб..... 10 ц.	* Страїк..... 20 ц.	
* Казєї про Жидів..... 15 ц.	* Стрїляй на смерть, робітничє драма..... 15 ц.	
Історія Русів з обра..... 10 ц.	Унія в Америці..... 20 ц.	
Капітал і праця..... 15 ц.	* Хто з чого живе..... 15 ц.	
* Книжка Рахункова..... 50 ц.	* Як то є люди на землі з 20 образками..... 50 ц.	
* Марія..... 10 ц.	* Як мужик ходив до царя правди шукати..... 15 ц.	
* Многострадальний народ. огляд історії українського народу..... 20 ц.	* Черєз кордон..... 15 ц.	

Пишіть на адрес:
Swoboda, 184 Hudson St., New York

Перший Руский Банк

КАНЦЕЛЯРІЯ
Рільно-Іотаріяльна
ПЕТРА ШЕВЧИКА
— в —
NIAGARA FALLS, N. Y.

Висилка грошей на цілу кулю земску під гваранцією. Гроші вїстачєтє заплачені вїдальше до 14 днїв.
Спродана шифарта на всі корабельні ліній.
Залагодженє справ військових.
Вирабляю повновласти, контракти купня і продажі.
Продама логів, домі і фарм в Злучєних Державах і Канаді на добрих у. слівях. Логів від 150 до 2000 доларів.
Братя Русини! Не будьте лакомі на дурнички і дарувки ріжних проїдєсьєтєв агєнтів, що обїцяють вам гора долини а ви за тоє музєте перєз дорого заплатити. Удавайте ся в кожній справі до чоловіка чесного, що провадить свій інтерєс вєже більше 12 літ.
Філії Канцєлярії: Box 164 Yatesboro Pa.; Box 96 Connorsville, O.; 3827 - 4th Ave. Altoona, Pa.; 9 Rushton Place Waterbury, Conn.
Всі листи адресуйте там:
PETER SZEWCZYK, 1223 E. FALLS ST., NIAGARA FALLS, N. Y. 23-

ВИЛІЧЕНИХ -- 5789 -- ВИЛІЧЕНИХ

число шо єсть найліпшим доказом успішного ліченя наших шєсти славних лікарів на слїдуючі болїзни:

жатар жолудка, кашєл, роєстрій нервовий, вади осєрєви, маларин, блїдниця, запалєне легких, хрєвіні болїзни жолудка, ревматизм, бїль голова, брак аєтєту, впаданє волосєя, бїль горла, глухота, запалєне пірок, спудина, рани, бїль ушей, геморойди, опалїзм, сьфіліс і інші секретні болїзни, як у мужця, так і у жєпци. — Наші лікарі лєчать всі ті болїзни своєю спеціальною методою і свєдєльєвєм лікарям. — Кождий а Вас злучиє ся славно на одлу вистє вимєшєних болїневї нехай явїть ся лично, або оплєчє нам як нєвадокладнийє по руски свою славіть і если ми по абдаду її лїдєсьєтєв лїчїть болїзни, уступїть, тому шо досє нікто в шуканючих у нас помочи не завїє ся а числє 5789 вилїченє єсть жєдєкожому і правді слєбї Вашє будєтє вилїчєні если наші лікарі підвїдуть ся Вас лїчїти. Тому не трачїтьє тїжко зароблєнєх грошей на недоучєних, або несвєстїлїх лікарїв, аєо шукайтєє помочи там, де і дієсно знайти можєтє. Наші лікарі мають образєвєне лїкарєскє і довголітнє практику на європейних кїліїках, де ті хоробї докладно перєслїдїли і знають як поєстїтити в кожній случєно болїзни. — Стамєнтєє ся всі ті, котрі до того часу вїддавали свій грїш цуєдєненєм лікарям і вєрїють ся до нас, щоби перєсвїдчїтєсь о іправді слєбї наших. — Наші лікарі вїддають вєже по пати днїх нечуванї уєспїхї, чєго найліпшїм доказом єсть цєлєкє вилїченєх, котрі жєдєкожому дамє до перєчитаня. Пішайть на нашу кнїгу: „ПРАКТИЧНИЙ ЛІКАРСЬКИЙ ПОРАДНИК“, котру одержатє безплатно.
AMERICA EUROPE CO. 161 COLUMBUS AVE. NEW YORK.
Офіє відчинєний від 9 до 12 рано і від 2 до 6 вечер, в недїлю від 9 до 12 рано.

ПРОДАЮ І КУПУЮ ФАРМИ ЛОТИ І ХАТИ.
 Над би ти був хоч де, то я ти можу продати і купити. Лоти мож кувати в добрих положеннях це тано: всего \$20 готівка а ринку на легкий виплат. Заробок певний, бо місто ще лиш ся починає будувати.

Хто іде до Едмонтону то най шукат мене на адрес котрий я вказую я на станцію не ходжу і най уважайте аби го хто не здурив бо їх досить, по руски знає хтьє хтьє.

G. Krivevsky,
 233 Hamilton Ave.,
 Edmonton, Alta, Canada.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
 Капітал і Надвишка \$700.000.00
 Депозити 4.700.000.00

Пересилає також гроші до краю, продає шифкарти, виробляє контракти, полагодує справи військові, а від вложених грошей платять 4 процент.
 Банк сей затверджений гвернером штату.
 Розмовляється в нім по руски.
 202 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Стефан Рябець
 має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре заряджену іросерню.
СПРОВАБИТЕ!
 Mahanoy Plane, Pa.

K. S. CIESLAK,
 ФОТОГРАФ.
 Сам хочете в малій фотографії зробити великий портрет, то прийдіть мені малу фотографію, а я сама а ви зроблю таку велику як лиш хочете.
 2737 PENN AVE.,
 12th & CARSON STS. S. S.
 PITTSBURG, PA.
 710 BRADDOCK AVE.
 BRADDOCK, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.
 Капітал \$50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски \$93.000.00
 Заснований 1864 року.
 Найстарший Народний Банк в Скулки Кавіті.
 Проводить загальний банковий бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частин світа Позичає гроші на реальності. Депозити сего банку подвоїли протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.
 Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Dr. J. SZLUPAS,
 1419 N. Main Ave.,
 Scranton, Pa.
 Можна его бачити в офісі: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2 ої до 4-ої пополуд., від 7-ої до 10-ої вечер.
 Old Phone 1269-B

Dr. Teofil A. Marzynski
 ЛІКАР.
 Лічать всілякі хороби, жіночі, мужські і діточі — совістно.
 Вилічене, если можливе, гарантує.
 Годни урядові:
 від 8 до 10 рано,
 від 12 до 3 пополуднж,
 від 7 до 9 вечер.
 95, 15th Str. S. S.
 PITTSBURG, PA

HOWARD ALBERT,
 Ангинар.
 Продає всілякі ліки по найнижших цінах. Ліки Севери.
 ЛАНСФОРД, ПА.

Harry E. Paul.
 Робить камінні нагробники, хрести, пам'ятники.
 Піг Пайн і Марнет улиць,
 ПОРТ КАРБОН, ПА.

ДОКТОР ШТАЙН.
 Урядув: від 8 до 10 рано, 1 до 3 по обіді, 7 до 9 вечер.
 18 E. Oak St., Шенандоа, Па.

ДОКТОР БРУДЕР.
 Застати его можна в офісі від 8 до 9 рано, 1 до 3 пополудня, 7 до 9 вечер.
 30 E. Lloyd St., Шенандоа, Па.

Dr. E. J. LARKIN
 Дентист. 40-08
 Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої пополуд. В неділі від 10-ої год. рано до 12 пополуд.
 24 Elizabeth Street, Derby, Conn.
 ВСІ РОБОТИ І ГАРАНТУЮТЬСЯ ОЯ.
 Офіс коло Derby Gas Company.

ІВАН І. ПІСТЕЙ,
 Словенський, русий, польський Погребник і бальсамовник.
 Керує на весіля, хрестини, похороши та інші тим подібні случаи завжди наготовою. — Телефон 663.
 18 Jersey St. ANSONIA, CONN.

СПЕЦІАЛІСТ ГРАЧ
 на 2 і 3 рядовій Гармоні.
 Дано лекції після нової методі так що кожний ва 3 місяці вивчить ся граці. Шукую також чоловіка (Русина або Польця) що добро грає на скрипці.
 О 7 вечер всегда востанете мене дома.
 Адрес: SINKIEVICH, 27 31 Willett St., в ярді на 2 флорі NEW YORK.

HERMAN SCHULIZ.
 Контрактор і будівничий.
 Всі роботи полагодує сей час і точно, як таном подає ціни на всілякого рода роботи. 36
 АДРЕС:
 Housatonic Ave., Derby, Conn.

МУЖЕСКІ І ЖЕНЬСНІ ФАСОНИ.
 46-6
35.00 дол. Годинник на кредит!
 Тільки 1.00 дол. місячно.
 Найбільша спосібність яка була коли. Той вигарок має грубо позолочувані окладини, красно вгроблені в найновітій стилі. Суть гарантовані на 25 літ. Можна собі вибрати до вподоби осередки Elgin, Waltham, Hampton чи Tallyman.
 Тоті осередки суть найліпші і тримають регулірно час, їх добрість є візна всім. Найновітій виробі їх на неограничений час цілком задовольняючі, красні 35.0 дол. вигарки офіруємо за 17.50 дол. Грошей не маємо наперед, вшлемо вам для оглядення до якого найблизшого експресового офісу. Если сподобеть вам се найбільше тано нулно в теперішній часі, то заплатіть на експресі 7.50 д. і за послужку а згев даєть вам годинку. Репуть се е 10.00 дол. буде платити по 1.00 що місяці. Ми вам кредитуємо Чеберем жадної забезпечки, тільки звичайний оддер на пивсьмі, що хочого вигарок і що заплатите за него. Запамятайте, щосьте посвідтелем вигарна, платачи за него. Кождому, хтоби хотів заплатити від разу за сей вигарок дамо за 15.75 д. Excelsior Watch Co. Central Bank Bldg., Chicago, Ill.

Хочете Поради, Інформації, Роботи?
 Усе те дістанете безплатно в Бюрі Славянського Іміграційного Тов.
 Голоситесь лично на адресу:
SLAVONIC IMMIGRANT SOCIETY.
 35 Broadway, 5th floor, New York City.

The OLIVER Typewriter
 МАШИНА ДО ПИСАНА З ВИДНИМ ПИСЬМОМ.
 Найліпша кляватура. Нагороджена всюди. Каталогн даром. Пишіть по ню на адрес:
THE OLIVER TYPEWRITER CO.
 310 Broadway, New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАСВИЙ СПОСІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.
 Хто лиш раз по-голова від него конштує сего пива, ніколи не болить, го явного вже не бо есть здорове і буде пити. поживно.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗРЕПШТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
 LAGER BEER BREWERY,
 435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
 Telephone calls: GENERAL OFFICE 2313. NIGHT CALL 4854.

БАНК РУСКИХ ЕМІГРАНТІВ
 Заинкорпорований в Штейті Ю Дмерзі. Капітал 50.000.00 д.
 184 Hudson St., New York, N. Y.

Банк сей залагоджує слідуючі справи:

- 1) Пересилає гроші до всіх краів і держав світа по цінах можливо найтанших і як найкорше.
- 2) Продає шифкарти на різні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тях самих цінах, що і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку.
- 3) Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосигтрені підписом конвуля; перепроваджує процеси спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалі перепроваджує всіякі інші справи зі судами і старокравськими властями при помочи звисних старокравських нотарів і адвокатів.
- 4) Полагодує справи військові, як: увільнене від асентирунку, військової контролі, увільнене від вправ і т. п.
- 5) Виробляє паспортн для ситизенів виїздаючих до краю.
- 6) Дає поради в процесах против компаній в разі каліцтва, смерті, несплаченя пенді і в других правних американських справах.
- 7) Мінає гроші — старокравсі на американські і американські на красві після біжучого курсу.

Крім сего Банк Руских Емігрантів готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тям, котрі приїздають до Нью Йорку а не суть ознакомлені з містом. Банк Руских Емігрантів вкладає гроші на процент до американських і красвих банків. Десята часть з чистого доходу Банку Руских Емігрантів призначена на Руский Народний Еміграційний Дім в Америці.
 З поважанем
 Дирекція: Г. Дзявук предс., А. Савка місто-предс., К. Курчів кас., С. Ядловский секр.

Адрес: R. Publishing & Exchange Co.
 184 Hudson St., New York, N. Y.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review**
 Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of **Socialist and Farmer**. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher,
 66 FIFTH AVENUE, CHICAGO.

THE HERMAN BENEVOLENT SOCIETY
 ORGANIZED FEB. 1888
 ROCHESTER, N. Y.
 Верхов браці, малі, шакі, віданки, хоругви, уніформи. Купити і пробаи всіляке даром.
 Можете писати до нас по руски, словенськи або польськи.
R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

MERCHANTS NATIONAL BANK
 Шенандоа, Па.
 Капітал 100.000.00 дол.
 Надвишка 120.000.00 дол.
 Депозити више пів міліона долларів.
 Се е NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередню кон-тролю тогож уряду.
 Се е одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в яким містять ся почта.
 Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процеса. Банк сей виплачує ще раз по місяці долларів проценту своїм констумерам, котрі мають в нім свої гроші.
 Там розмовляє ся по руски.
Merchants National Bank
 на році улиць Мойн і Лойд, Shenandoah Pa.

РОЗКЛАД ІЗДИ ШИФІВ.

Відход з Нью Йорку.	День.	Корабель називає ся	Іде до порту.	Коштує за раз.
Nov. 5	Вівтор.	Kronprinz Wilhelm,	7 день Bremen	\$33.00
" 6	Середа	Saratow,	12 " Rotterdam	20.00
" 6	Середа	Kroonland,	9 " Antwerpen	33.00
" 7	Четв.	Friedrich der Grosse,	11 " Bremen	21.00
" 12	Вівтор.	Kronprinzessin Cecilie,	7 " Bremen	33.00
" 13	Середа	Lituania,	12 " Rotterdam	26.00
" 13	Середа	Samland,	9 " Antwerpen	33.00
" 19	Вівтор.	Kaiser Wilhelm der Grosse,	7 " Bremen	33.00
" 20	Середа	Moskwa,	7-8 " Rotterdam	20.00
" 20	Середа	Zeeland,	9 " Antwerpen	33.00
" 26	Вівтор.	Kaiser Wilhelm II.,	7 " Bremen	33.00
" 27	Середа	Nowa Szyfa,	12 " Rotterdam	20.00
" 28	Четв.	Barbarossa,	11 " Bremen	21.00

Проту собі запам'ятати, що ціни майже кожного гиждня мінають ся, себто можуть бути дешевші або дорожші.
 Хто іде до краю, а хоче щоби ми ему показали праву дорогу і завели его аж до ліжка на шифі нехай удає ся до „Свободи“ під таким адресом:

R. Publishing & Exchange Co.
 184 Hudson St., New York, N. Y.

Хто хоче спровадити з краю брата, сестру або кого знакомого, нехай припле нам належитість:
 За колію з Кракова до води \$5.00.
 За шифкарту через воду \$38.50.
 Разом \$43.50.

Поспішний шиф коштує \$5.00 дорожше.
 Се е ціна найліпших шифів поспішних, що ідуть 7 день через воду. Дальше треба нам подати:
 1) Імя і назвиско ідучого і докладний его адрес.
 2) Кілько літ має, як також докладний адрес купуючого.
 Діти від 1 — 12 років платять половину шифкарти Діта меньше року \$5.00 з краю, а \$2.00 до краю.